

Nautički turizam i razvoj ACI marina u Istri

Stančić, Katya-Ellena

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:211705>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
FAKULTET EKONOMIJE I TURIZMA „DR MIJO MIRKOVIĆ“
DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ
TURIZAM I RAZVOJ

Katya-Ellena Stančić

NAUTIČKI TURIZAM I RAZVOJ ACI MARINA U ISTRI

DIPLOMSKI RAD

Pula, 2021.

FAKULTET EKONOMIJE I TURIZMA „DR MIJO MIRKOVIĆ“

DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ

TURIZAM I RAZVOJ

NAUTIČKI TURIZAM I RAZVOJ ACI MARINA U ISTRI

(diplomski rad)

JMBAG: 0115073037

Studijski smjer: Turizam i razvoj

Predmet: Selektivni turizam

Znanstveno područje: Društvene djelatnosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Trgovina i turizam

Mentor: izv.prof.dr.sc. Aljoša Vitasović

Pula, rujan, 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Katya-Ellena Stančić, kandidat za magistra ekonomije/poslovne ekonomije, smjera Turizam i razvoj ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

Stančić Katya-Ellena

U Puli, 13.09.2021.godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Katya-Ellena Stančić, kandidat za magistra ekonomije/poslovne ekonomije, smjera Turizam i razvoj ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

Stančić Katya-Ellena

U Puli, 13.09.2021. godine

Sadržaj

1. UVOD	7
2. OPĆENITO O TURIZMU	9
2.1. Turizam kao gospodarska grana	10
2.2 Ekonomski značaj i uloga turizma	11
2.3 Selektivni oblici turizma	12
3. NAUTIČKI TURIZAM	14
3.1 Definiranje nautičkog turizma	14
3.2. Uvjeti za razvoj nautičkog turizma	15
3.3. Trendovi razvoja nautičkog turizma	16
3.3.1. <i>Charter usluge</i>	17
3.3.2. <i>Kružna putovanja</i>	17
3.3.3. <i>Usluge ronjenja</i>	18
3.4. Razvoj nautičkog turizma u Europi	18
3.5 NAUTIČKI TURIZAM U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	21
3.5.1 <i>Povijesni pregled razvoja nautičkog turizma</i>	21
3.5.2. <i>Zakonski okvir nautičkog turizma u RH</i>	23
4. Nautički turizam u Istarskoj županiji.....	25
4.1. Općenito o Istri	25
4.2 Obalni položaj Istre.....	25
4.3 Prometna povezanost Istre.....	26
4.4. Nautički turizam u hrvatskoj na primjeru Istre	28
4.4.1 <i>Pregled nautičkog turizma u Hrvatskoj</i>	28
4.5 Prikaz nautičkog turizma u Istri.....	33
4.5.1 <i>Poreč</i>	33
4.5.2. <i>Vrsar, Funtana</i>	35
4.5.3. <i>Umag</i>	36

4.5.4. Rovinj.....	36
4.5.5. Pula.....	37
4.5.6. Medulin	38
4.6 SWOT analiza nautičkog turizma u Istri	39
5. ACI MARINE.....	42
5.1. Općenito.....	42
5.3. Program vjernosti	44
5.4. ACI Marine u Hrvatskoj	45
5.4.1. ACI marina Pula.....	46
5.4.2. ACI Marina Pomer.....	51
5.4.3. ACI marina Rovinj.....	54
5.4.4. ACI marina Umag.....	57
5.5. Financijski izvještaj.....	62
6. Nautički turizam u inozemstvu	64
6.1. Nautički turizam u Italiji.....	66
6.2. Nautički turizam u Francuskoj	67
7. BUDUĆNOST NAUTIČKOG TURIZMA.....	68
8. ZAKLJUČAK.....	70
LITERATURA	71

1. UVOD

Predmet istraživanja ovog znanstvenog rada je nautički turizam, kao specifičan oblik modernih kretanja te jedan od najekspanzivnijih oblika turističke rekreacije, u funkciji razvoja destinacije.

U ovom znanstvenom radu autor se bavi problematikom nautičkog turizma i destinacije kao međusobno uvjetovanih pojava. Za tu svrhu koristila se metoda: analize, generalizacije i dokazivanja.

Nautički turizam privlači golemu pozornost, kako u cijelom svijetu, pa tako u Republici Hrvatskoj i u Istri. Smatra se jednom od značajnijih gospodarskih djelatnosti važnih za područje turizma. Značajka tave vrste turizma jest da pripada elitnom turizmu i ima izuzetno značajne ekonomske učinke i visoku profitabilnost koji su posebno izraženi kroz brojne multiplikativne efekte.

Jedna od značajki nautičkog turizma je da ima veliki utjecaj na razvoj destinacije kojoj gravitira, a ta značajka se posebno ističe u nužnom razvijanju djelatnosti važnih za poboljšanje kvalitete usluge i proizvoda koje određena destinacija nudi plovilima i njihovim korisnicima.

Utjecaj razvoja nautičkog turizma na destinaciju naročito je izražen i kroz utjecaj na gospodarsku održivost, društvenu održivost te, na posljetku, na ekološku održivost.

Zaključci rada pokazuju da razvoj nautičkog turizma potiče razvoj destinacije, kao što i razvoj destinacije utječe na kakvoću usluge koju pruža nautički turizam.

Kao podgrana turističke ponude javlja se nautički turizam. Nautički turizam podrazumijeva plovidbu i boravak turista- nautičara na plovnim objektima (jahta, brodica, brod), kao i boravak u lukama nautičkog turizma radi odmora i rekreacije. Kao gospodarska aktivnost nautički turizam, s jedne strane, zadire u različite gospodarske grane i djelatnosti (pomorstvo, smještaj plovila, iznajmljivanje plovila, ugostiteljstvo, prodaja i servis, i sl.). S druge strane, tijesno je povezan sa stupnjem izgrađenosti osnovne nautičke infrastrukture- luke nautičkog turizma. Nautički turizam zauzima značajan udio u cjelokupnom svjetskom turizmu i kao taka predstavlja važan čimbenik razvoja svjetskog pomorskog i gospodarskog sustava.

Njegova međuovisnost proizlazi iz opće povezanosti turizma i ostalih djelatnosti vezanih na turizam u gospodarstvu jedne države. Svrha i cilj ovog istraživanja jest prepoznati i dokazati vezu između razvoja nautičkog turizma i razvoja destinacije te ponuditi moguće prijedloge i dopune za daljnji razvoj.

Osnovna hipoteza ovog znanstvenog rada jest: „Razvoj nautičkog turizma potiče razvoj destinacije, kao što i razvoj destinacije utječe na kakvoću usluge koju pruža nautički turizam.“

Promatrajući razvoj destinacije u kojoj je osnovna djelatnost nautički turizam, vidljivo je kakao je njezin razvoj usko povezan s izgradnjom i razvojem nautičke luke. To je, pogotovo, vidljivo u razvoju djelatnosti usko povezanih s razvojem nautičkog turizma koje tako postaju primarne djelatnosti određene destinacije.

Značajke Republike Hrvatske u nautičkom turizmu su vidljive u izuzetno prirodnom potencijalu koji joj osigurava visoko mjesto na tržištu nautičkog turizma te predstavlja najvrijedniji dio i polaznu točku razvoja nautičkog turizma.

Glavni atributi konkurentne prednosti Hrvatske kao destinacije nautičkog turizma su reljef priobalnog prostora i klimatski elementi uz visoki stupanj očuvanosti prirodnog okruženja dok su ograničavajući čimbenici razvoja razine kvalitete ponude i standarda sektora, neadekvatna organizacija i menadžment sektora i dr.

U Republici Hrvatskoj postoji 56 marina sa 16 000 vezova u moru i 8500 suhih vezova te još 30 000 vezova u lukama i sportskim lukama. Hrvatske marine neprestano rade na obogaćivanju i podizanju nivoa usluge pokušavajući se pritom prilagoditi suvremenim potrebama i željama nautičkih gostiju.

„Adriatic Croatia International Club“ ili skraćeno „ACI Club“, vodeća je tvrtka nautičkog turizma Hrvatske, a predstavlja jedinstveni lanac marina koje se protežu od Istre do Dalmacije.

2. OPĆENITO O TURIZMU

Turizam je skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako sa takvim boravkom nije povezana nikakva njihova privredna djelatnost.

Treba objasniti i pojam turist, koji je prije svega vezan za pojam putovanja, ali ne za sva, nego samo za putovanja koja su motivirana željom za odmorom ili zabavom u fizičkom i psihičkom smislu. Samo se takva putovanja mogu smatrati turističkim.

U turistička putovanja mogu se ubrojati i ona koja su motivirana željom da se udovolje kulturne potrebe u smislu psihičke rekreacije. Znači, pri odredbi pojam turista treba imati u vidu sljedeća dva uvjeta:

- putovanje koje omogućava privremeni boravak u mjestima van mjesta stalnog boravka

- da je ta promjena mjesta boravka uvjetovana željom za odmorom i zabavom u fizičkom i psihičkom smislu.

Polazeći od ovoga, u izučavanju turizma trebaju se primijetiti sljedeće znanstvene cjeline i discipline: ekonomija, psihologija, sociologija, organizacija rada, statistika i matematika, geografija, povijest, antropologija, etnologija, povijest umjetnosti, medicina, tehnološke znanosti itd.

Turist, kao potrošač turističkih usluga, može teorijski se može definirati kao „privremeni posjetitelj“ koji se nalazi u mjestu izvan svog mjesta stalnog boravka najmanje 24 sata, s tim što je promjena mjesta njegovog boravka motivirana ovim razlozima:

- željom za fizičkim i psihičkim odmorom
- željom za opuštanjem i zabavom,
- željom za stjecanjem znanja putem upoznavanja kulturnog i povjesnog nasljeđa određenih zemalja ili mjesta i upoznavanje prirodnih ljepota
- zdravstveni razlozi koji su uvjetovani korištenjem klimatskih lječilišta ili odmarališta

Turizam je danas uvjetovan svjetskim načinom života među globaliziranim sredinama i modernog trenda života, suvremenih iziskivanja u poslovanju te mjerom odmora u vidu turizma i turističkih putovanja diljem svijeta.

2.1. Turizam kao gospodarska grana

Turizam u brojnim državama ima iznimno važnu ulogu u gospodarstvu. Postojeća statistika turizma, međutim, ne može sagledati punu ekonomsku važnost i utjecaje. Nedostatak odgovarajućeg ekonomskog mjerenja turizma često vodi i podcjenjivanju koristi od turizma, posebice u usporedbi s ostalim gospodarskim sektorima. Teškoće u mjerenju turizma, kao skupa aktivnosti kojeg određuje potražnja, u velikoj mjeri odraz su toga što se turizam u nacionalnim računima ne iskazuje kao zaseban sektor. Turizam se, naime, ne može svesti na jednu gospodarsku djelatnost. Turizam je potrebno promatrati kao skup različitih djelatnosti čija potražnja nije vezana samo uz turističku potražnju. Dodatna teškoća u mjerenju turizma proizlazi iz obilježja turističkih proizvoda koji su dijelom neopipljivi i nije ih lako mjeriti ni fizičkim niti financijskim pokazateljima.

Imajući u vidu specifičnosti turizma kao djelatnosti sa aspekta njezine heterogenosti, u djelu gurpe elementnih autora iz Meksika „El Turismo como medio de Communication Humana“ piše sljedeće:

„Turizam se može definirati kao kombinacija odnosa, usluga i ostalih pogodnosti koje koriste turisti, stvorenih iz potrebe za privremenim premještanjem ljudi“¹

To znači da se svaka od pojedinačkih aktivnosti koje sačinjavaju turistički agregati ili sistem sastoji od velikog broja homogenih podgrupa ili podsistema. Turizam je razonoda privredna djelatnost, koja se sastoji iz različitih privrednih i neprivrednih aktivnosti, a sve zajedno sudjeluju u zadovoljenju potreba domaćih i stranih turista. Osnovu turističke privredne djelatnosti čine: ugostiteljstvo, prometnice, turističke i putničke agencije, trgovina na malo, zanatsvo i razne vrste komunalnih djelatnosti.

Od neprivrednih djelatnosti treba istaknuti kulturno-umjetničke, sportske i druge aktivnosti, zatim rad raznih turističkih organizacija i organa na regionalnom,

¹ Marković, S.: Osnove turizma, Školska knjiga, Zagreb, 1970., str. 29

nacionalnom i međunarodnom planu, koje na direktan ili indirektan način sudjeluje u formiranju turističke ponude.

Znači, turizam ne predstavlja posebnu privrednu djelatnost, kao što je to slučaj sa ostalim privrednim djelatnostima (industrijom, poljoprivredom, trgovinom, prometno, zanatsvom itd.) i ne postoje mogućnosti za striktno kvalitativno i kvantitativno determiniranje turističke privrede kao zasebne i neovisne cjeline.

Ovu karakteristiku turizma posebno treba imati u vidu pri postavljanju osnova turističke politike, planiranju razvoja turizma i određivanju strukture investicijskih ulaganja u ovu privrednu djelatnost, zatim pri određivanju karaktera rada ove djelatnosti su stajalištanjezine proizvodnosti i usluge u formiranju i raspodjeli društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka.

2.2 Ekonomski značaj i uloga turizma

U osnovi ekonomskog značaja turizma nalazi se potrošnja turista u mjestima koja posjećuju. Novac koji su turisti zaradili u mjestima svog stalnog boravka troši se u turističkim mjestima. Kao rezultat ove njihove potrošnje, nastaju određeni ekonomski efekti na privredu, kako zemlje i područja iz kojeg turisti dolaze, tako i onih zemalja i mjesta koja turisti posjećuju. E podcjenjujući značaj prvog aspekta, tj. utjecaja potrošnje turista na privredu zemlje i područje gdje se nalazi njihovo stalno mjesto boravka ipak će se pri analizi utjecaja turizma sa ekonomskog stajališta imati u vidu prije svega ovaj drugi aspekt, tj. ekonomski efekti potrošnje turista na privrede konkretnih turističkih zemalja i područja. Prema tome, može se konstatirati da turistička potrošnja vrši direktne i indirektne efekte na privredu.

Od direktnih utjecaja koje turizam vrši na privredu, najvažniji su:²

- Utjecaj na društveni proizvod i nacionalni dohodak;
- Utjecaj na razvoj privrednih djelatnosti koje sačinjavaju turističku privredu;
- Utjecaj na platnu bilancu zemlje;
- Utjecaj na zaposlenost stanovništva i razinu životnog standarsa;
- Utjecaj na investicijsku aktivnost i strukturu investicija;
- Utjecaj na brži razvoj nedovoljno razvijenih zemalja

² Bazala, B.: Istraživanja tržišta u funkciji udruženog rada, Progress, Zagreb, 1978., str. 56.-57.

Pored izravnog, posebnu pozornost zaslužuje i neizravan utjecaj turizma na privredu. Naime, turistička potrošnja koja se neposredno realizira u djelatnostima turističke privrede ima reperkusije na manje-više sve privredne i neprivredne djelatnosti. Sa stajališta razvoja turizma, potrebno je težiti osiguranju kvalitetne turističke usluge u cjelini, jer to osigurava i optimalno zadovoljenje potreba domaćih i stranih turista, s jedne strane, kao i ostvarenje povoljnih ekonomskih rezultata poslovanja sudionika u zadovoljenju turističkih potreba, s druge strane.

Polazeći od značaja kompleksnog promatranja turističke usluge, neovisno od toga gdje se i kada turistima pruža, u posljednje vrijeme poseban značaj i smisao dobiva tzv. „paket“ turističkih usluga. Njegova suština je upravo u tome da turistima osigurava jedinstvenu i kvalitetnu turističku uslugu, koja u sebi sadrži sve unaprijed navedene usluge koje se turistima pružaju u mjestima njihovog stalnog boravka, u procesu prijevoza i u turističkom mjestu gdje privremeno borave. Za ovu jedinstvenu uslugu putničke agencije, prometne i druge organizacije koje se javljaju kao ponuđači paketa usluga, formiraju jedinstven prodajnu cijenu.

2.3 Selektivni oblici turizma

Selektivni turizam predstavlja svojevrsni odgovor na probleme u suvremenom turizmu uzrokovan masovnim „hard“ turizmom i njegovom infrastrukturuom. Suvremeni teoretičari turizma nalaze odgovor upravo u razvoju alternativnih (selektivnih) oblika „soft“ turizma, odnosno putovanja koja nisu masovna, shematska i bezlična.

U stručnoj literaturi često je zastupljeno i mišljenje kako je selektivni turizam generički pojam deriviran iz klasičnog masovnog turizma, odnosno njegovih pojedinih dijelova i oblika kao što su kamping, nudizam ili pak izletništvo.

Alternativni (selektivni) turizam može se razumijevati kao generički pojam kojim se obuhvaćaju svi oblici turizma što se u novije vrijeme sve više razvijaju te sve jasnije pokazuju obilježja po kojima se razlikuju od masovnog turizma. U tom smislu ona selektivni turizam definira kao organizaciju različitih oblika turizma usklađenih s

prirodnim i društvenim vrijednostima lokalne zajednice koji omogućavaju gostima i gostoprimateljima uživanje u pozitivnim i vrijednim interakcijama uzajamnog iskustva.³

Važno obilježje selektivnih turističkih vrsta je disperzija, odnosno diverzifikacija ponude i turističkih proizvoda. Turistički proizvodi relativno su kratko vijeka, a strateška orijentacija menadžmenta turističkih proizvoda fokusira se na oblikovanje novih proizvoda, a ne na regeneraciji i oživljavanje starih.

Selektivne turističke vrste potiču regionalni koncept razvoja turizma, koji zamjenjuje prethodni koncept planskog makro upravljanja. Važna karakteristika selektivnih turističkih vrsta očituje se u poticanju gospodarskog razvoja destinacije, posebno malog gospodarstva.

³ 5 Pančić Kombol, T. Zdravstveni turizam - strateško restrukturiranje i perspektive / Tonka Pančić Kombol. – 2000., str. 80.

3. NAUTIČKI TURIZAM

3.1 Definiranje nautičkog turizma

Prirodni ili atraktivni uvjeti čine osnovnu i polaznu pretpostavku posojanja i razvoja maritimnog i nautičkog turizma određene regije i zemlje.

Pod prirodnim uvjetima podrazumijevamo sve ono što nam je priroda sama dala za razvoj nautičkog turizmu, uključujući obale, vodeni prostor, konfiguraciju zemljišta, zemljopisni položaj, ljepote pejzaža, podneblja, temperaturu zraka, meteorološke prilike, vidljivost na moru, rijekama i jezerima, prozirnosti i boju mora, kao i niz drugih prirodom danih činioca na moru, rijekama i jezerima.

Drugim riječima, to su skup atraktivnih činioca u koje ulaze:⁴

- a) Hidrogeografski elementi, flora, fauna, prirodne odlike mora
- b) Klimatske prilike (podneblje),
- c) Reljef-zemljopisne karakteristike područja

Ovdje gorotimo o prirodnim uvjetima koji se odnose na:

- More
- Kopno
- Zrak

Prirodne odlike mora su prvi takav uvjet. Tu posebno ističemo: valove, morske struje, dubinu akvatorija, prostranosti akvatorija, morsko dno, plima i oseka, temperatura mora, boja mora, prozirnost mora, pogodnosti plovidbe.

Prirodne uvjete, pogodnost kopna i obale naročito promatramo sa stanovišta:

- obale, razvedenosti, otoka, uvala, plaža, rijeka, jezera, prirodnih znamenitosti, povijesnih, kulturnih i drugih elemenata.

Prirodne pojave i odlike zraka zovemo jedim imenom meteorološke prilike (vjetrovi, vidljivost, vlažnost, temperatura, oblačnost).

More postaje značajan klimatski činitelj, jer sunce zagrijava morsku površinu, topla morska voda je teža, te strujanjima more utječe na stvaranje toplije klime, koja se naziva Marinskom klimom.

⁴ Jadrešić, V.: Nautički turizam, Pedagoška akademija Zadar, Zadar, 1978. str. 29.

3.2. Uvjeti za razvoj nautičkog turizma

Postojeća materijalna osnova (baza), resursi i tekuća materijalna (investiciona) izgradnja, drugi je, uz postojeće prirodne uvjete, važan činilac u razvoju i unapređenju nautičkog turizma.

Pod materijalnom izgradnjom u nautičkom turizmu podrazumijeva se izgradnja novih objekata-kapaciteta, proširenje i dogradnja postojećih kapaciteta, zatim adaptacija, modernizacija postojećih kapaciteta, nabava opreme i inventura za postojeće kapacitete tj. investicije, sve zbog:

- izgradnje novih kapaciteta
- rekonstrukcija
- proširenja
- modernizacije.

Jedan od osnovnih zadataka materijalne izgradnje je podizanje odgovarajućih turističkih luka i izgradnja turističke male flote. Materijalna osnova-resursi ili receptivni kapaciteti u nautičkom turizmu obuhvaćaju:⁵

- turističke luke različitog tipa, namjene i veličine
- nautičko-turističku flotu
- nautičko-turistička sela
- sidrišta
- vezove uz obalu
- zimovališta, skladišta i radionice za plovnu flotu
- brodogradilišta
- parkirališta
- trgovinsko-opskrbbne i turističko-ugostiteljske objeke
- razne proizvodne i proizvodno-uslužne kapacitete
- objekte za dokolicu
- prometne kapacitete na kopnu i obali, a u vezi s nautičkim turizmom
- stanice za opskrbu

⁵ Jadrešić, V.: Nautički turizam, Pedagoška akademija Zadar, Zadar, 1978. str. 31.

- uređaje i opremu
- osnovna i tzv. viša infrastruktura

3.3. Trendovi razvoja nautičkog turizma

Nautički turizam je jedan od najekspanzivnijih oblika turizma, međutim, njegov promet se ne iskazuje posebno u međunarodnim statistikama, pa je teško pratiti egzaktni razvoj. Podaci se dobivaju iz specijaliziranih časopisa koji prate sajmove plovila i opreme, te raznih jedriličarskih natjecanja, nacionalnih statističkih praćenja kretanja, registracije i proizvodnje plovila, te poslovanja postojećih i izgradnje novih nautičkih luka.

Razvijenost nautičkog turizma se mjeri odnosom broja stanovnika po jednom plovilu. Godišnja stopa rasta broja plovila nautičkog turizma iznosi oko 10%. U odnosu na veličinu plovila, kupovnu cijenu, i troškove održavanja, kod analize turističke potražnje razlikuju se slijedeće kategorije plovila:

- mala- do 5 metara – „mali“ brodovi - plovila koja se koriste za kraći boravak na vodi u lokalnim okvirima. Troškovi održavanja su mali, i zahtijevaju jednostavnu infrastrukturu
- plovila od 5 do 15 metara – „veliki“ brodovi – predstavljaju interes luka nautičkog turizma. Mogu biti na jedra i/ili motor.
- Plovila preko 15 metara – tzv. mega jahte obuhvaćaju luksuzne brodove na jedra ili motor, koje imaju najmanje jednog stalnog kapetana (navede mjere u zadnjih par godina imaju tendenciju povećanja)

Tablica 1: Pregled broja plovila za nautički turizam u izabranim zemljama

Država	Broj plovila	Broj stanovnika na jedno plovilo
Italija	270.000	200
Francuska	815.000	148
Njemačka	900.000	224
Velika Britanija	570.000	144
Finska	320.000	15
Grčka	25.000	348
Španjolska	64.000	528
Švedska	700.000	10
Švicarska	70.000	90
Nizozemska	412.000	113

Norveška	810.000	5
Ukupno:	2.364.000	
Australija	325.000	
Japan	260.000	
SAD	15.000.000	

Izvor: Ante Dulčić "Nautički turizam i upravljanje lukom nautičkog turizma", Ekokon, 2002., str. 65.

3.3.1. Charter usluge

Nautički turizam charter je djelatnost iznajmljivanja plovila. Ponuda se odnosi na iznajmljivanje plovila sa ili bez skipera i iznajmljivanje grupe plovila koja kruži od luke do luke pod zapovjedništvom profesionalnog kapetana.

Nudi se nekoliko tipova chartera:

- Dnevni – kao dopuna hotelskom smještaju,
- Lokalni – plovila koja imaju svoju luku sa privezom na području njihova kružnog putovanja,
- Tjedni – jedrilice ili motorni brodovi dužine 7 – 15 m – najzastupljenij,
- Međunarodni – uključuje luksuznija i novija plovila opremljena poput luksuznih hotela

3.3.2. Kružna putovanja

Tablica 2: broj kruzera u svijetu po broju ležaja

	1980.	1990.	1998.
Broj kruzera	45.000	93.000	177.000

Izvor: "Worldwide Cruise Ship Activity", WTO, Španjolska, 2000.g., str.11

Kako je vidljivo iz tablice, kapaciteti kruzera u svijetu kontinuirano rastu, pa ih statistika danas bilježi preko 177.000.

Kružna putovanja obuhvaćaju nautičku klijentelu koja zna malo, ili ništa o upravljanju plovilom. Uz pomorski prijevoz, na plovilima se nude ugostiteljske, zabavne i kulturne usluge. Razvoj usluga krstarenja se prati pomoću: broja putnika na kružnim putovanjima, broju brodarskih kompanija koje se bave kružnim putovanjima, broj registriranih brodova te dinamika izgradnje novih, broj agenata i turističkih agencija koje nude kružna putovanja i luke, odnosno podaci o prometu u lukama.

Tablica 3: kružna putovanja stranih brodova u RH

	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj putovanja	421	430	420	456
Broj putnika	290.346	420.542	440.254	511.417
Broj dana boravka	791	530	528	658

Izvor: DZS, Statistički ljetopis 2016.

Podaci iz tablice ukazuju na to da se broj kružnih putovanja u protekle četiri godine nije bitnije povećao, dok se broj putnika skoro udvostručio. To znači da su brodovi za kružna putovanja sve veći i mogu primiti više putnika.

3.3.3. Usluge ronjenja

Populatnosti i razvoju ronjena pridonose pristupačne cijene ronilačke opreme, razvoj organiziranih ronilačkih aktivnosti, razvoj novih ronilačkih lokacija, porast ekološke svijesti, zasićenost pasivnim oblicima odmora i prilagodba zakonodavstva.

Potražnja za ronilačkim uslugama raste po godišnjoj stopi od 20%. najveća potražnja je za ronjenjem u okviru klubova na određenim lokacijama te škola ronjenja.

Godišnje se u Hrvatskoj proda više od 40.000 ronilačkih iskaznica, ali se pretpostavlja da je broj ronilaca veći. Na sjevernom Jadranu veća je posjećenost zbog plićeg mora i bujnije podmorske vegetacije, pogotovo uz istarsku obalu gdje roniaci mogu posjetiti više olupina brodova. Srednji i Južni Jadran poznati su po većim dubinama, bistrijem moru, strmim liticama koje se spuštaju u dubinu. Tu su najljepše lokacije na Kornatima, Visu, Hvaru itd.⁶

3.4. Razvoj nautičkog turizma u Europi

U Europi nautički turizam ima najdužu tradiciju u svijetu i vrlo dinamičan razvoj. Zbog povoljnih prirodnih i socio-kulturnih karakteristika prostora, makroregija Mediterana, ima, od svih europskih područja najdužu tradiciju i najdinamičniji razvitak nautičkog turizma, spada među najznačajnije područje nautičkog turizma u svijetu.

Obala Mediterana je vrlo dobro razvedena, posebno se ističu obala Egejskog mora i istočna obala Jadranskog mora. Mnogobroni zaljevi (Lionski, Genoski, Tarantski, Solunski, Sidra, Gabeški), koji duboko prodiru u kopno, te brojne uvala i otoci

⁶ <http://www.inet.hr/~mkirin/>

predstavljaju atraktivan prostor za turističku plovību. Klimatske prilike i geografsko položaj u odnosu na emitivna nautičkoturistička područja su izuzetno povoljni.

Kao rezultat povoljnih prirodnih, klimatskih, kulturoloških i ambijentalnih prilika u nekim mediteranskim zemljama, od šezdesetih godina do danas, došlo je do dinamičnog razvitka nautičkog turizma. Dinamika tog razvitka posebno je izražena u Italiji, Francuskoj, Španjolskoj, Grčkoj i Turskoj. Zbog svojih, izuzetnih, komparativnih prednosti za razvoj te djelatnosti Hrvatska ulazi u krug tih zemalja. U tim zemljama izgrađeni su: različiti tipovi luka nautičkog turizma, brojna plovila za sport i rekreaciju, te brojni drugi komplementarni objekti namjenjeni za pružanje usluga nautičarima.

Tablica 4: Broj i kapacitet marina u nekim mediteranskim zemljama u 2017.godini

Zemlja	Broj marina	Broj vezova u marinama
Italija	242	52.761
Francuska	134	92.353
Španjolska	201	61.688
Grčka	13	4.575
Slovenija	3	1.392
Turska	13	4.854
Hrvatska	45	16.945

Izvor: Institut za turizam;Konkurentnost hrvatskog turizma str.101

Prema podacima iz tablice vidi se koncentracija najvećeg dijela receptivnih kapaciteta nautičkog turizma u Italiji, Francuskoj i Španjolskoj. U tom pogledu zaostaje Grčka, Turska, Slovenija i Hrvatska. Talijani i Francuzi posjeduju nautičkog tržišta plovilima, veliko učešće imaju Francuska, Italija, Španjolska i Grčka.

Francuska je specijalizirana za proizvodnju jedrilica od 10 do 15 metara, koje izvozi u gotovo sve zemlje. Učešće Italije u opskrbi svjetskog tržišta s jedrilicama iznosi 12%, a plovilima na motor iznad 12 metara 21%. Španjolska brodogradnja se nastoji uključiti u svjetsko nautičko tržište putem licence proizvođačke različitih tipova američkih i francuskih plovila.

Za formiranje vlastite charter flote Grčka proizvodi jedrilice i izvozi veći broj malih plastičnih čamaca u Italiju i Njemačku. Hrvatska ima dugotrajnu tradiciju u gradnji

plovila za sport i rekreaciju. Najznačajniji su proizvođači Kavarneplastika iz Rijeke, Greben iz Vele Luke i Punat sa otoka Krka.

Nautičare koji su boravili na Mediteranu može se razvrstati u 4 skupine, i to:⁷

1. Nautičare-vlasnike plovila, čija su plovila stacionirana na Mediteranu tijekom čitave godine;
2. Nautičare-vlasnike plovila, čija su plovila stacionirana u njihovu mjestu boravka, a prilikom odlaska na odmor prevoze ih do Mediterana trailerima ili kamionima;
3. Nautičare koji za vrijeme turističkog boravka na Mediteranu uzimaju charter tuđa plovila;
4. Nautičare (turiste) na kružnim putovanjima.

Najviše su zastupljeni nautičari koji svoja plovila tijekom godine drže u mjestu boravka (preko 40%). Od toga broja, najveći dio plovila prevozi se do Mediterana trailerima (više od 90%), a znatno manji kamionima (jahte).

Izbor mjesta plovidbe koji će nautičar izabrati ovisi o brojnim činiteljima. Posebno se ističu: razvijenost putne mreže (posebno cestovnih prometnica), zakonska regulativa nautičkoturističke djelatnosti zemlje domaćina, političke prilike u okruženju, sigurnost vezova, kvaliteta i cijene nautičko-turističkih usluga, mogućnost servisiranja i popravke plovila i sl. Od tih činitelja ovisi, ne samo opseg posjete već i stupanj korištenja vezova u marinama. Po pitanju korištenja vezova, od svih mediteranskih zemalja najbolje rezultate postižu u marinama u Italiji (40%) i Hrvatskoj (29%), a najslabije u Francuskoj (4%) i Grčkoj (7%). Nautičari u iznajmljenim plovilima (charter) imaju sve veće učešće u nautičko-turističkom prometu. Dužina njihova boravka, uglavnom se kreće od 2 do tjedna.

Sve mediteranske zemlje (osim Albanije) potpisale su 1976.godine Barcelonsku konvenciju o zaštiti Sredozemnog mora od zagađivanja. Nakon ratifikacije 1978.godine stupila je na snagu i postala obvezna za sve zemlje potpisnice.

Na temelju Barcelonske konvencije, kao zajednički projekt zaštite i korištenja Sredozemnog mora, organiziran je 1984.godine, u francuskom gradu Cannesu

⁷ Šamanović, J.: Nautički turizam i management marina, Ekonomski fakultet Split, Split, 2002. str. 162

seminar na temu Perspektive razvoja nautičkog turizma u Mediteranskom bazenu i njegov utjecaj na okoliš. Na seminaru je elaborirana mogućnost razvitka nautičkog turizma na Mediteranu i istaknuta njegova važnost za gospodarski razvitak mediteranskih zemalja.

3.5 NAUTIČKI TURIZAM U REPUBLICI HRVATSKOJ

3.5.1 Povijesni pregled razvoja nautičkog turizma

Neki začeci masovnih putovanja ljudi mogu se tražiti i u najstarijoj ljudskoj povijesti, drevnom Egiptu, antičkoj Grčkoj, Rimskom carstvu te vjerskim hodočašćima. Premda je taj nekadašnji putnik bio preteča modernog turista, ta putovanja nisu još imala karakter pravih, turističkih. Po nekim sličnostima između putovanja u prošlosti i putovanja što čine suvremeni turizam nipošto se ne može dokazati njihova genetska i razvojna veza. To su samo prividne sličnosti u motivima, dok u svemu ostalom nema nikakva sličnost između njih.⁸

Dapače, putovanja u prošlosti i turistička putovanja danas bitno se razlikuju i to po ekonomskoj i društvenoj uvjetovanosti, prostornoj usmjerenosti i vremenskoj učestalosti, brojčanosti i ponašanju sudionika te mnogim drugim učincima.

Počeci plovidbe radi zabave, rekreacije i sporta javljaju se još u 16. stoljeću u obliku regata po nizozemskim kanalima dok se suvremeni nautički turizam počinje razvijati u 19. stoljeću. Polovinom 19. stoljeća Tommas Cook prvi put organizira putovanja i 1857 godine osniva, prvu u svijetu putničku agenciju gdje pomorski prijevoz putnika igra veliku ulogu. Od tada nastaje posebna vrsta brodova za prijevoz putnika i počinje se ploviti iz zabave.

Društvene promjene i promjene u načinu života tekle su veoma polagano sve do industrijske revolucije. Već u tijeku prve industrijske revolucije dogodio se veći društveni preobražaj nego u svim vremenskim epohama do tada. Većina povjesničara, u pravilu nastanak turizma vezuje uz razvoj prometnih sredstava na parni pogon, željeznice i parobroda, koja su omogućila sigurna, brza, česta, udobna, jeftina i daleka putovanja i time prerastaju iz dotadašnjeg individualnog u moderni organizirani turizam 19. i 20. stoljeća.

⁸ Alfier D.: Turizam, izbor radova, Institut za turizam, Zagreb, Tisak 1994, str 18

U 19. stoljeću započinje i razvoj nautičkog turizma na Jadranu. Najznačajnije prekretnice nastaju kada jedrenjaci ustupaju mjesto parobrodu. Još 1820., duž istočne obale Jadrana uvedena je petnaestodnevna parobrodsko linija Trst-Dubrovnik-Krf, što je svojevrsni početak kruznig putovanja u ovim područjima. Građani pomalo dobivaju svijest o koristima koje gosti donose, pa tako nastaju prvi ugostiteljski objekti u lokalnom vlasništvu. Također nastaju turistička mjesta – lječilišta na Jadranu. Prva škola plivanja u našim krajevima datira iz 1826. godine a osnovana je u Rijeci. Osobe koje su željele naučiti plivati plaćale su 4 kune, dok su oni koji su došli samo na kupanje plaćali 0,6 kuna. U Zadru je prvo kupalište sa toplom vodom osnovano 184. godine. Već 1870. godine javljaju se i prva organizirana putovanja na našoj obali koja organizira bečki turistički klub. Tada je značajnu ulogu imao strani kapital koji je investirao u nove brodove, poglavito okupljen oko austrijskog društva „Lloyd“. Ovo društvo vršilo je parobrodsku službu na Jadranu do pred kraj 19. stoljeća, a osim prijevoz putnika i robe, organizirali su i prigodna putovanja i izlete. Brodovi su pristajali u povijesnim i turističkim mjestima na obali, a boravak turista na brodu i putovanje je trajalo 10 do 15 dana. Parobrodi su primali od 40 do čak 150 izletnika, što je u ono vrijeme imalo obilježje masovnosti. 1871. godine izgrađen je prvi hrvatski parobrod Hrvat za potrebe parobrodarskog društva u Senju, dug oko 35 metara, nosivosti 60 tona, motora 30 konjskih snaga a postizao je brzinu od 10 čvorova. Najbrži Loydov brod Thalia sagrađen oko 1900. godine, bio je dug 100 metara, a imao je 26 jednokrevetnih i 70 dvokrevetnih kabina s elektičnom rasvjetom i centralnim grijanjem te 4 apartmana.⁹

Intenzivnija izgradnja specijaliziranih luka za prijevoz brodova i jahti te boravak njihovih posada započela je u 20. stoljeću. Za takve je luke Udruženje konstrukora, motora i brodova iz New Yorka 1928. godine upotrijebilo naziv marina, koji od tada postaje međunarodno priznat i korišten naziv za osnovne objekte nautičkog turizma, specijalizirane luke u kojima se danas, osim vezova, uređaja, opreme i usluga održavanja plovila, njihovim korisnicima nudi i sve veći broj različitih turističkih usluga smještaja, prehrane, praznoda, sporta i slično.

Pojam chartera se prvi puta spominje tridesetih godina prošlog stoljeća, i to u Nizozemskoj, a potom se dalje širio Europom pa poslije Amerikom. Charter kao

⁹ A. Dulčić: op.cit. 2002, str.21

gospodarska djelatnost, a osobito kao segment nautičkog turizma, relativno je novijeg datuma, i prvi put se pojavila na Azurnoj obali 1955. godine. Začetnici charter - djelatnosti u Hrvatskoj su sljedeće tvrtke: ACI, SAS, Coning, AYC, Moorings, Hetzel yachting, Ecker yacht. Charter- plovila bila su 99% pod stranom zastavom, a za vrijeme komercijalnog iskorištavanja bila su pod režimom privremenog uvoza. U početku su se pretežno iznajmljivali motorni brodovi, no danas u charter ulaze sve vrste plovila, od jedrilice za krstarenje ili regatu, preko katamarana do motornih brodova, jahti i megajahti koje su osobitno zadnjih godina zastupljene u manjem opsegu.

Unatoč, tako ranim počecima turizma na našoj obali, zbog nerazvijene nautičko-turističke ponude izostao je značajniji razvoj nautičkog turizma. Razvoj suvremenog nautičkog turizma počinje tek sredinom šezdesetih godina 20-tog stoljeća, kada su na našoj obali izgrađene 4 marine sa 150 vezova i ostvaren promet oko 1500 inozemnih plovila. Ovo razdoblje označeno je i donošenjem Odluke o osnivanju ACY-a (Adriatic Club Yugoslavia) 1982.godine. U razdoblju o samo dvije godine (1983.-1984.) izgrađeno je 16 marina kapaciteta 4730 vezova. Od tada, pa do početka Domovinskog rata, broj izgrađenih marina i broj inozemnih plovila koja posjećuju naš akvatorij, iz godine u godinu ima dinamičan rast.

U razdoblju od 1991. do 1995. godine, Hrvatska se nalazila u Domovinskom ratu, te je turizam bilo nemoguće razvijati u tom razdoblju. Rat u Hrvatskoj usporio je razvoj nautičkog turizma kojije do tada imao stopu rasta i preko 14%. Međutim, njegov oporavak je tekao mnogo brže nego u drugim granama turizma. Tako je 1991.godine osnovana Udruga hrvatskih marina, 1994.godine Udruženje nautičkog turizma pri HGK, a 2006.godine Hrvatska udruga brodara.

3.5.2. Zakonski okvir nautičkog turizma u RH

U praksi je više platformi za reguliranje, uređenje i pokricanje pravno-zakonodavne materije iz područja nautičkog turizma. Ukupne izvore dijelimo u dvije temeljne grupe zakona, pravnih propisa i uredbi:

- Opće pomorski zakoni, pravni propisi i uredbe koji uređuju razne oblasti pomorstva, a neposredno i posredno normiraju mnoga pitanja iz nautičkog turizma
- Posebni zakoni, pravni propisi, uredbe i kodeksi iz područja nautičkog turizma, koji neposredno normiraju pojedine aktivnosti u toj djelatnosti.

U prvu grupu ulaze pravni propisi od posebnog interesa za nautički turizam. To su propisi o sigurnosti plovidbe i ljudskih života na moru, propisi o nacionalnom i teritorijalnom moru, prvo na vijanje zastava, o brodskim svjedodžbama i knjigama, o izbjegavnju sudara na moru, o krivičnim djelima i krivičnoj odgovornosti, propisi o kabotaži, o baždiranju brodova, propisi o lučkim kapetanijama i ustanovama za plovne putove i sl.

Opći i posebni pomorski propisi utvrđuju pravila i neposredno uređuju odnose u oblasti nautičkog turizma, a odnose se na pitanja organizacije pomorske uprave, luka, plovidbe, posade i putnika, osiguranja, pomorske i turističke organizacije i sl.

Od reguliranja pravno-zakonodavnog režima ovise i sve akcije, planovi i programi privrede. Ako propisi dovoljno elastično ne reguliraju pitanja o nautičkom turizmu, sva ulaganja, svi prenaplašeni prirodni i društveno-ekonomski pozitivni elementi razvoja postaju ograničavajući činioci razvoja. Dinamičan razvoj nautičkog turizma u svijetu moraju pratiti i 19 liberalni pozitivni zakonski propisi u nautičkom turizmu, koji u protivnom mogu predstavljati nepremostivu zapreku daljnjeg razvoja.

To isto vrijedi za investicionu politiku u nautičkom turizmu, koja naročito u početku treba biti simulativna i beneficirana.

Hrvatska gospodarska komora osnovala je 1997. godine Zakladu Izvorno hrvatsko sa sjedištem u Hrvatskoj gospodarskoj komori, Rooseveltov trg 2, Zagreb, temeljem Zakona o zakladama i fondacijama, te rješenjem Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave o odobravanju osnivanja Zaklade i upisa u Zakladni upisnik. Zadaća je Zaklade osnaživanje nacionalne svijesti o potrebi stvaranja proizvoda temeljenih na vlastitu znanju, poticanje njihove proizvodnje i kupovine, te time osiguranja doprinosa razvitku cjelokupnoga gospodarsko - političkog sustava zemlje.

4. Nautički turizam u Istarskoj županiji

4.1. Općenito o Istri

Istarska županija obuhvaća veći dio Istre – najvećeg jadranskog poluotoka. Smještena je u sjevernoistočnom dijelu Jadranskog mora, te je s tri strane okružena morem, a sjevernu granicu prema kopnu čini linija između Miljskog zaljeva (Muggia) u neposrednoj blizini Trsta i Prelučkog zaljeva, u neposrednoj blizini Rijeke. Istarski poluotok obuhvaća površinu od 3.476 četvornih kilometara. To područje dijele tri države: Hrvatska, Slovenija i Italija.

Osnovnu značajku podneblju istarskog poluotoka daje sredozemna klima. Sredozemna klima duž obale postupno se mijenja prema unutrašnjosti i prelazi u kontinentalnu, ubog hladna zraka koji struji s planina i zbog blizine Alpa.

Dužina istarske obale, zajedno s otocima i otočićima iznosi 539 kilometara. Zapadna je obala Istre razvedenija i duga 327 kilometara. Istočna je obala, zajedno s otocima, duga 212 kilometara. Prema popisu stanovništva iz 2011.godine ukupan broj stanovnika je 208.055 što čini 4,85% stanovništva Republike Hrvatske.

Slikom 1. prikazan je položaj Hrvatske u Europi, položaj Istre u Hrvatskoj te izgled poluotoka Istre.

Slika 1: Položaj Hrvatske u Europi, položaj Istre u Hrvatskoj i izgled poluotoka Istre

4.2 Obalni položaj Istre

Istra i Kvarner nazivaju se još i Sjeverno Hrvatsko primorje, i nalaze se na krajnjem sjevernom djelu hrvatske jadranske obale. Razlikujemo dvije subregije važne za nautički turizam na ovom području s obzirom na geografske karakteristike:¹⁰

¹⁰ www.istra.com (12.08.2021)

- Zapadna Istra, koje se prostire od Piranskog zaljeva, do rta Kamenjeaka,
- Kvarner, koji se prostire na zapadnoj obali Istre, Opatijskoj rivijeri i riječkom priobalju, Vinodolsko-crikveničkoj rivijeri, Velebitskom podmorju i kvarnerskim otocima.

Istra i Kvarner obuhvaćaju prostor od 612374 m² uvučenog duboko u europsko kopno. To omogućava bolju prometnu povezanost sa zapadno-europskim emitivnim turističkim tržištima Puli i Rijeci, zračnih luka u Puli i na otoku Krku, i cestovnih mreža s Austrijom i Italijom.

Zapadna Istra je vrlo dobro razvedena, za razliku od istočne. Na obali dužine od 50 km nalazi se mnogo zaljeva i uvala, koji ulaze duboko u kopno te tvore oblike obale najpogodnije za plovidbu i izgradnju luka nautičkog turizma.

Kvarnerska regija ima površinu od 2969 km² u koju spada Opatijska rivijera, Vinodolsko-crikvenička rivijera, sjeverno Velebitsko primorje i kvarnerski otoci. Na području Kvarnera nalaze se turistička mjesta kao što su Opatija, Vinodolski, Bakar, Senje, Crikvenica i drugi.

Na području Istre i Kvarnera izgrađen je veliki broj turističko-ugostiteljskih objekata i komercijalnih luka nautičkog turizma. Izgradnja marina započela je na sjevernom djelu obale Istre i nastavila se prema jugu. Također su izgrađene i brojne lučke klupice, sidrišta i privezišta.

4.3 Prometna povezanost Istre

Potrebu za kvalitetnom prometnom infrastrukturom Istre nameće potreba međunarodne razmjene i razvoj gospodarstva. Ulažu se veliki naponi u povezivanju Istre kako s ostalim regijama Hrvatske, tako i sa međunarodnim regijama. Najviše se razvija cestovni promet koji najbolje pokriva potrebe unutarnjeg djela te ga povezuje sa priobalnim. Posljednjih godina sve se više ulaže u održavanje i izgradnju lučke infrastrukture, što doprinosi povećanju pomorskog prometa i njegovoj sigurnosti.

Važnost prometnih kapaciteta, cestovnih, željezničkih i uzletišta te njihovog razvoja ogledava se u činjenici lakšeg dolaska turista nautičara do morskih luka, te predstavljanja veoma važan faktor pospješivanja razvoja i napretka nautičkog

turizma. Cestovni promet ima prioritetno značenje za razvoj nautičkog turizma te za povećanje profita od te djelatnosti.

Najveći dio inozemnih nautičara transportiraju svoja plovila na hrvatski dio Jadrana, što ukazuje na potrebu za kvalitetnijim cestovnim komunikacijama. Također, posebnu pažnju treba posvetiti i povezivanju otoka i obale trajektnim linijama. Treba izraditi poseban program međusobnog povezivanja otoka te njihove komunikacije sa obalom. Potrebno je i istaknuti da je uvođenje masovnog zračnog prijevoza jedan od značajnijih razvoja turizma pa tako i nautičkog turizma. S obzirom da je u Hrvatskoj najveći broj nautičkih turista svoja plovila ostavljaju na vezu u hrvatskim marinama, ovaj podatak o zračnom prometu od velike je važnosti za razvoj nautičkog turizma Hrvatske. Hrvatska ima 7 međunarodnih zračnih luka i 3 zračna pristaništa za manje zrakoplove komercijalne namjene. Djelovanje marine nije samostalno u cijelosti, nego ona mora usmjeravati turiste nautičare prema drugim lokalitetima destinacije.

Pomorski promet

Istarska županija ima 445 km morske obale. Izgradnjom Luke Pula 1850. godine započinje značajni razvitak u pomorstvu Istre. Istarska županije ima 445 km morske obale, te obuhvaća sedam luka županijskog značaja: Pula, Brijuni, Rovinj, Poreč, Novigrad, Umag i Plomin. Istra je stalnom trajektnom vezom povezana s otokom Cresom. Od ostalih putničkih veza pomorskim putem, u funkciji je veza iz Pule za Mali Lošinj i Zadar koja je sezonskog karaktera, te nekoliko brodskih turističkih veza sezonskog karaktera prema Veneciji čije je pristanište iz turističkih sjedišta (Poreč, Rovinj, Umag i Pula).

Željeznički promet

Potreba za izgradnjom željeznice u Istri generirana je u vremenu početka razvoja različitih industrijskih djelatnosti; brodogradnje, građevinskog materijala, strojne i elektroindustrije, ujedno i jakih vojnih interesa Austrije. Nastavno na izgradnju pruge Beč-Trst, 1876. godine otvorena je za promet pruga Diača-Pula (dužine 122 km). Krajem 1951. godine izgrađena je i otvorena pruga Lupoglav-Štalije (52,4km) namijenjena prvenstveno prijevozu tada veoma vrijednog energenta. Do značajnih promjena uloge istarskih pruga dolazi početkom devedesetih, kada iste u hrvatskom dijelu Istre preuzimaju Hrvatske željeznice.

Cestovni promet

Prva planska definicija cestovne mreže Istre sadržana je u Regionalnom Prostornom planu Istre iz 1968. godine. Prostorni plan iz 1983. unosi novosti na način da težišnu prometnu točku u povezivanju zapadnog i istočnog prostora Istre spušta iz čvora Baderna u čvor Kanfanar. Prostorni plan Istarske županije usvojen u veljači 2002. godine potvrdio je ovu koncepciju. Ukupna duljina cesta u Istarskoj županiji je 1.812,950 km.

Zračni promet

U Istarskoj županiji zalazi se Zračna luka Pula otvorena za međunarodni i domaći aviopromet 1967. godine, oslanjajući se na razvoj turizma. Kapacitet zračne luke iznosi 1.000.000 putnika godišnje, a kapacitet nove pristanišne zgrade izgrađene 1989 godine, zaziran je na maksimalno očekivanom prometu od 10 zrakoplova i 5.000 putnika istovremeno. Zbog povoljnih meteoroloških uvjeta Zračna luka Pula postala je alternativna luka za Hrvatsku i susjedne zemlje. Na području Istarske županije postoji još i dvije manje zračne luke: Vrsar i Medulin koje se koriste za turistički promet malih zrakoplova, sportske i izletničke letove.

4.4. Nautički turizam u hrvatskoj na primjeru Istre

4.4.1 Pregled nautičkog turizma u Hrvatskoj

Hrvatska je zemlja tisuću otoka i razvedene obale te predstavlja „raj za nautičare“. U 2014. godini obuhvaćeno je 185 luka nautičkog turizma na morskoj obali Hrvatske, i to 82 marine (od toga 18 suhig marina), 79 sidrišta, 11 privezišta te 13 odlagališta za plovila. Ukupna površina njihovog akvatorija jest 4 593 435 m² s 18 625 vezova.

U lukama nautičkog turizma 31. prosinca 2020. na stalnom vezu bilo je 14 312 plovila, što je za 0,4% više nego 31. prosinca 2019. Vezom u moru služilo se 83,3% plovila, a samo mjestom na kopnu 16,7%.

Prema vrsti plovila na stalnom vezu u moru najviše je bilo motornih jakti (47,6%), slijede jahte na jedra (47,3%) te ostala plovila (5,1%).

Najviše plovila na stalnom vezu bilo je pod zastavom Hrvatske, i to 44,1%. Slijede plovila pod zastavom Njemačke (16,2%), Austrije (15,5%), Slovenije (5,1%) te Italije (3,2%). Plovila pod zastavom Njemačke i Slovenije ostvarile su porast broja plovila i

to Njemačka za 3,0%, te Slovenija za 1,7%, dok su Austrija, Hrvatska i Italija imale pad broja plovila na stalnom vezu u 2020. godini u odnosu na 2019.

Prema duljini plovila, najviše plovila za koje je korišten vez u moru jest duljine 12 do 15 metara (tj. 34% od ukupnog broja plovila za koje je korišten vez u moru), slijede plovila duljine 10 do 12 metara (tj. 28,3% od ukupnog broja plovila za koje je korišten vez u moru).¹¹

Mnoge luke nautičkog turizma dodatno su oplemenile sadržaje: od vrhunske tradicionalne kuhinje, obvezne vode i električne energije, zdravstvene ambulante, usluga charter tvrtki, do korištenja apartmana, te elektronskog nadzora i čuvarskog osiguranja imovine i opreme gostiju. Također je sve veći broj marina dobitnica međunarodne Plave zastave ekološke nagrade za projekt zaštite mora i priobalja međunarodne zaklade za odgoj i obrazovanje za okoliš (FEE).

Adriatic Croatia International Club, među nautičarima poznatije ako ACI Club, vodeća je tvrtka nautičkog turizma Hrvatske, a predstavlja jedinstveni lanac od 21 marine, koje se protežu od Dubrovnika na jugu do Umaga na sjeveru Jadrana. Marine kontinuirano rade na obogaćivanju i podizanju nivoa usluge, te se prilagođavaju suvremenim potrebama i željama nautičkih gostiju. Smještene su u velikim gradovima ili otočnim uvalama, u blizini prirodnih i kulturnih aktivnosti.

¹¹ Izvor: <https://www.dzs.hr/> (13.08.2021)

Tablica 5. luke nautičkog turizma u 2020.

ŽUPANIJA	Ukupno	Sidrište	Privezište	Marine								Odlagališta plovih objekata
				Suha marina	Marina I kategorije	Marina II kategorije	Marina III kategorije	Marina 2 sidra	Marina 3 sidra	Marina 4 sidra	Marina 5 sidra	
Republika Hrvatska	185	79	11	18	5	12	17	9	10	8	3	13
Primorsko-goranska	35	9	3	7	1	1	3	2	-	2	2	5
Zadarska	54	37	2	4	-	3	4	-	-	1	-	3
Šibensko-kninska	36	15	1	2	2	2	5	1	2	2	-	4
Splitsko-dalmatinska	31	13	1	4	-	3	3	3	1	2	-	1
Istarska	15	-	2	-	2	1	2	2	4	1	1	-
Dubrovačko-neretvanska	14	5	2	1	-	2	-	1	3	-	-	-

Izvor :Luke nautičkog turizma u 2020.godini; DZS RH.

Iz pregleda može se uočiti neravnomjeran raspored luka nautičkog turizma na hrvatskoj obali. Najmanje je zastupljen južni dio Hrvatske. Očito je da će problem rasporeda i razmještaja luka nautičkog turizma u budućnosti biti jedan od ključnih strateških zadataka makrorazvojne politike.

Tablicom 6. prikazan je ostvareni prihod luka nautičkog turizma u razdoblju 2019. do 2020.godine, bez uključenog PDV-a.

Tablica 6. ostvareni prihod luka nautičkog turizma 2019. - 2020., bez PDV-a (u 000 kn)

	2019.	2020.	Indeksi I. – XII. 2019. I. – XII. 2020.
Republika Hrvatska	918 495	811 840	88,4
Iznajmljivanje vezova	651 724	598 123	91,8
Stalni	504 199	510 155	101,2
Tranzitni	147 525	87 968	59,6
Servisne usluge	69 330	64 683	93,3
Ostali prihodi	197 441	149 034	75,5
Primorsko-goranska županija	123 072	119 821	97,4
Iznajmljivanje vezova	90 769	92 696	102,1

Stalni	77 976	83 277	106,8
Tranzitni	12 793	9 419	73,6
Servisne usluge	5 361	6 481	120,9
Ostali prihodi	26 942	20 644	76,6
Zadarska županija	183 491	171 723	93,6
Iznamljivanje vezova	133 938	128 688	96,1
Stalni	114 800	115 904	101,0
Tranzitni	19 138	12 784	66,8
Servisne usluge	14 598	9 830	67,3
Ostali prihodi	34 955	33 205	95,0
Šibensko-kninska županija	232 936	207 672	89,1
Iznajmljivanje vezova	148 581	136 646	95,1
Stalni	101 560	116 803	103,4
Tranzitni	47 021	19 843	64,5
Servisne usluge	20 758	18 940	93,3
Ostali prihodi	37 597	52 088	75,5
Splitsko-dalmatinska	206 936	170 860	82,6
Iznamljivanje vezova	148 581	121 367	81,7
Stalni	101 560	97 184	95,7
Tranzitni	47 021	24 183	51,4
Servisne usluge	20 758	22 823	109,9
Ostali prihodi	37 597	26 670	70,9
Istarska županija	118 645	100 800	85,0
Iznamljivanje vezova	90 059	84 524	93,9
Stalni	72 396	74 884	103,4
Tranzitni	17 663	9 640	54,6
Servisne usluge	7 034	5 607	79,7
Ostali prihodi	21 552	10 669	49,5
Dubrovačko-neretvanska županija	53 389	40 984	76,7
Iznamljivanje vezova	44 624	34 202	76,6
Stalni	24 461	22 103	90,4
Tranzitni	20 163	12 099	60,0
Servisne usluge	1 278	1 002	78,4
Ostali prihodi	7 487	5 760	76,9

Izvor : DZS

Novim prostornim planovima planirana je izgradnja novog ukupnog kapaciteta od 33.655 mjesta i to u moru 25.755 vezova i na kopnu 7.900 mjesta.¹² U budućnosti, prema prostornim planovima županija, izgradnjom novoplaniranih kapaciteta i uz pribrojene postojeće, ukupan kapacitet za nautički turizam bio bi 54.675 mjesta i to u moru 41.589 i na kopnu 13.08652 . Najveći planirani rast ukupnih kapaciteta imaju

¹² 1 Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009.-2019., Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture & Ministarstvo turizma, Zagreb, 2008., str. 10

županije ovim redoslijedom: Istarska, Splitsko-dalmatinska, Primorsko-goranska, Šibensko-kninska i Zadarska. Iznimno od navedenog, izrazito veći rast imala bi Ličko-senjska županija, jer prije nije imala kapaciteta i Dubrovačko-neretvanska županija, jer je prije imala samo 820 mjesta. Istarska županija ima scenarij najintenzivnijeg razvoja. Kao što je navedeno, ona ima najveći planirani rast ukupnih kapaciteta 309,52% (u moru 188,43% i na kopnu 919,69%), najveći udio u novoplaniranom ukupnom kapacitetu 42,88%, u budućnosti bi imala najveći udio u ukupnom kapacitetu 34,25% (u moru 25,97% i na kopnu 60,71%), ukupan kapacitet (18.795) tri puta veći od prosjeka (6.013) ostalih županija, u moru (11.220) dva puta veći od prosjeka (5.062) ostalih županija, te na kopnu (7.872) devet puta veći od prosjeka (869) ostalih županija⁵⁴. S obzirom na postojeći trend potražnje za vezovima, prostorni planovi županija imaju scenarij intenzivne izgradnje. Ne želeći zaustaviti razvoj nautičkog turizma u Hrvatskoj, prilikom planiranja izgradnje novih prihvatnih kapaciteta svakako je neophodno kao polaznu osnovu uvažavati utvrđivanje nosivog kapaciteta prostora.

S obzirom na postojeći trend potražnje za vezovima, prostorni planovi županija imaju scenarij intenzivne izgradnje. Ne želeći zaustaviti razvoj nautičkog turizma u Hrvatskoj, prilikom planiranja izgradnje novih privatnih kapaciteta svakako je neophodno kao polaznu osnovu uvažiti utvrđivanje nosivog kapaciteta prostora.

Razvoj nautičkog turizma na Jadranu je prošao u tri razvojne faze: ¹³

- Prva faza- razdoblje do 1984.godine za kojeg su karakteristične pojedinačne razvojne inicijative na malom broju lokacija i bez mogućnosti oblikovanja odgovarajućeg sustava nautičke turističke ponude
- Druga faza – razdoblje koje počinje nakon 1984. godine izgradnjom ACI marina i ostalih turističkih luka. To je početak planskog razvoja i formiranja sustava nautičke turističke ponude na obalnom prostoru Hrvatske.
- Treća faza – praktički se obiluje posljednjih godina, tj. nakon 1993. godine kada dolazi do pretvorbe i privatizacije marina, što oblikuje i razvojne interese novih vlasnika. Pod time se smatra da će se marine organizirati u sustav koji će biti sposoban efikasno pružati brojne usluge nautičkim turistima duž cijele hrvatske obale Jadrana.

¹³ Dulčić, A., Nautički turizam i upravljanje lukom nautičkog turizma, EKOKON Split, 2002, str.205

4.5 Prikaz nautičkog turizma u Istri

Nautičko turistička ponuda u Istri. Broj luka i marina u Istri se svake godine povećava u skladu s rastućom potražnjom. Također, tome treba pribrojiti i vezove u lukama i manjim lučicama.

Na Slici 2. prikazana je karta Istre sa lukama i marinama.

Slika 2. Luke i marine Istre

Izvor: www.istra.com

U nastavku su prikazine najveće i najpoznatije istarske luke i marine sa sadržajima svoje ponude.

4.5.1 Poreč

Sigurna luka za nautičku plovidnu može se pronaći u jednoj od dobro od dobro opremljenih porečkih marina koje nude prepoznatljivu kvalitetu usluge. Sve marine su odlično prometno povezane pa se do njih može stići automobilom, brodom ili za zračne čuke. Na obalama Poreča nautičari mogu izabrati jednu od tri marine.

Červar Porat

Najsjevernija je marina 6 km udaljena od centra Poreča, u turističkom naselju Červar Portu. Marina raspolaže s 259 vezova za brodove od 3 do 25 m, maksimalnog gaza do 5 m, ima 30 vezova na kopnu te raspolaže dvijema dizalicama od 5 i 12 tona, a otvorena je tijekom cijele godine. Svi vezovi imaju mogućnost korištenja struje i vode na potonu. Marina raspolaže vlastitem tehničkim servisom s uslugama mehaničara, elektroničara, električara, plastičara, stolara i drugih. Od ostalih usluga, što u samoj marini u gradu, nalaze se recepcija, dva velika sanitrana čvora s toplom vodom, restoran, hotel, turistička agencija, razne trgovine i marketi mijenjačnice, charter i dr. Godišnji najam veza za 2021. godinu ovisi o veličini plovila, a godišnji najam iznosi između 2.370 eura i 8.100 eura. Dok u „špici“ sezone mjesečni najam iznosi između 565 eura do 1.985 eura.

Marina Poreč

Urbana, gradska marina smještena je u centru Grada Poreča u južnom dijelu gradskog zalijeva gdje su uvjeti za mirnu plovidbu i rekreacijsko jedrenje stabilni tijekom cijele godine, stoga je ona sigurno utočište u svim vremenskim prilikama. Marina Poreč je otvorena tijekom cijele godine. Raspolaže sa 129 vezova u moru te tehničkom i sanitarnom infrastrukturom. Dubina akvatorija Marine je različita te se kreće od 1 metar do 3,5 metara. Sam ulazak u marinu širok je 150 metara, a dubina ulaza je 3,5 metra. U akvatoriju Marine nalazi se i benzinska postaja za brodove, a u njezinoj blizini 5 – tonska dizalica. Marina Poreč u suradnji sa svojim poslovnim partnerima gostima može omogućiti svu potrebnu stručnu i tehničku pomoć. Usluge Marine dostupne su 0-24 sata, a prijave i odjave gostiju vrše se u radno vrijeme recepcije. U ovisnosti o poslovanju i raspoloživosti kapaciteta, Marina Poreč nudi: dnevni, mjesečni i godišnji vez. Smještaj plovila do 17 metara, priključak za struju i vodu, WiFi Hotspot, praonica rublja, parkiralište, novouređeni sanitarni čvor, meteoerološka stanica, asistencija za plovila prilikom uplovljavanja i isplovljavanja, tehnička zaštita molova i kontrola pristupa ulaska na molove. Godišnji vez stoji od 6.000 kn pa do 55.000 kn ovisno o veličini plovila. Dok je mjesečni vez o 2.400 kn do 6.700 kn.

Marina Parentium

Marina Parentium nalazi se u turističkom naselju Zelena Laguna, neposredno uz hotel Parentium, 6 km udaljena od grada Poreča. Marina raspolaže sa 184 veza za brodove od 3 do 20 metara, maksimalnog gaza do 5 m. Svi vezovi imaju mogućnost korištenja struje i vode na potonu. Ova porečka marina raspolaže vlastitim tehničkim servisom sa uslugama mehaničara, elektroničara, električara, plastičara, stolara i dr. Te 10 tonskom dizalicom. Od ostalih usluga, u samoj marini nalaze se recepcija, restoran, trgovina, veliki sanitarni čvor s toplom vodom, a u neposrednoj blizini svi ostali sadržaji: hoteli, pošta, sport, zabavni sadržaji, turistička agencija, liječnik, charter i sl. Cijene usluga godišnjeg veza iznosi od 3.320 eura do 9.520 eura, dok u sezoni cijena mjesečnog najma veza se kreće između 710 eura i 2.480 eura, a dnevni najam 40 eura do 119 eura. Marina je otvorena tijekom cijele godine.

4.5.2. Vrsar, Funtana

Marina Vrsar

Naselje i luka Vrsar nalaze se na zapadnoj obali Istre i danas je poznato turističko mjesto s razvijenom ugostiteljsko- turističkom ponudom. Ispred Vrsara pruža se jedan od najljepših arhipelaga s osamnaest nenaseljenih otočića. Tu je i naturistički kamp Kovesarda koji se smatra najvećim te vrste u Europi. Turistička luka Vrsar izgrađena je na lokaciji već postojeće luke čime su, bez narušavanja prirodnog sklada, stvoreni kapaciteti turističkih vezova za jahte. Prirodno je zaštićena otokom Sv. Juraj na kojem se nalazi istoimena romanička crkva. Marina, čija je izgradnja počela 1999. godine, ima 200 vezova u moru i 40 vezova na suhom. S obzirom da je dubina plovnog puta i vezova od 4 – 14 m, omogućen je prihvat i do 50 m dužine. Dubina mora na benzinskoj crpki je 4 metara. Jahtašima su na raspolaganju sljedeći sadržaji: recepcija marine sa video nadzorom, klimatiziranim sanitarijama, vrhunski restoran, caffè bar, servis sa 30 t dizalicom, trgovina nautičke opreme sa iznajmljivanjem sportskih rekvizita, usluge ronioca, WLAN internet, te charter agencije. Zbog blizine mjesta, gostima stoje na raspolaganju svi sadržaji grada. Cijena godišnjeg veza se kreće od 16.000 kn do 99.000 kn. Mjesečne cijene u ljetnom periodu kreću se od 3.350 kn do 18.000, dok u zimskim mjesima one iznose od 2.650 kn pa do 10.125 kn.

Funtana

Marina Funtana otvorena je cijele godine. Ima 180 vezova u moru i 40 na suhom. Svi vezovi imaju dvostruke mooringe, vodu i struju. Maksimalna dubina na vezovima je 4,3 m, a najmanja je 2,5 m. Marina ima recepciju, klimatizirane sanitarije i tuševe, video nadzor, caffe bar-bistro, vlastiti parking, praonicu rublja, tehnički servis sa dizalicom, market, charter plovila, trgovinu nautičke opreme, usluge ronioca te WLAN internet. Opskrbu gorivom nautičari mogu koristiti u susjednoj Marini Vrsar. Mjesečne cijene u sezoni se kreću od 3.000kn do 11.900kn i od 2.250 kn do 9.900 kn u zimskom periodu.

4.5.3. Umag

Umag, gradić i luka na sjeverozapadnoj obali Istre, prvi je nautički ulazak u Hrvatsku iz središnje Europe. Nalazi se 40 km od Trstea i 50 nautičkih milja od Venecije. Grad seže od antičkih vremena, a nalazi se na atraktivnoj uvali. Na tom mjestu se nalazi ACI marina Umag. Marina raspolaze sa 475 vezova u moru za max duljinu 119 metara te ima 40 suhih vezova do max duljine 40 metara. Posljednih 14 godina nosi Plavu zastavu, jamstvo čistoće mora i vrhunske opreme. U 2007. i 2008. ACI marina Umag je proglašena najboljom marinom na hrvatskom dijelu Jadrana. Umag se smatra sportskim gradom Istre, zahvaljujući iznimnoj tradiciji sporta i rekreativnog turizma. Posjetitelji mogu sudjelovati u brojnim sportskim aktivnosti kao što su golf, tenis, biciklizam, ronjenje, planinarenje. Usluge koje marina nudi su: recepcija s mjenjačnicom, restoran, praonica rublja, navoz, bankomat, sanitarije, trgovina s prehrambenim namirnicama, električna punionica automobila, samohodna dizalica, parkiralište, tehnički servis plovila, frizerski salon, besplatan WiFi. Usluge u neposrednoj blizini su: carina, lučka kapetanija te benzinska crpka, te je otvorena cijelu godinu.

4.5.4. Rovinj

Rovinj

ACI marina Rovinj smještena je na jugoistočnoj strani gradske luke, odakle je najljepši pogled na staru gradsku jezgu i crkvu Sv. Eufemije te na otok Sv. Katarinu. Već je pune 34 godine sastavni dio prelijepe vizure grada. ACI marina Rovinj od samoga je početka svojim izgledom, položajem i sadržajem bila u vrhu mediteranskih nautičkih odredišta za brojne nautičare i njihove brodove, a to namjerava i ostati. Godine 2019.

dovršena je cjelovita rekonstrukcija morskoga i kopnenoga dijela marine. Nova ACI marina Rovinj je suvremena marina vrhunskoga dizajna s najnovijim tehnološkim rješenjima, sa svim uslugama najvišega standarda u svjetskome nautičkom turizmu. Marina ima 196 morskih vezova i 40 suhih. Usluge koje marina nudi: recepcija, mjenjačnica, sanitarni čvorovi, restoran, praonica rublja, bankomate, parkiralište, iznajmljivanje plovila, tehnički servis plovila, wellness centar, besplatan WiFi, trgovina s prehrambenim namirnicama. U neposrednoj blizini marine nalazi se carina i benzinska crpka.

Valalta

Prva i jedina naturistička lučica na Jadranu, na zadovoljstvo naturista nautičara raspolaže s vezovima u moru i na kopnu, idealna za manje sportske čamce ali i za veće jahte. Marina svojim gostima nudi sigurni smještaj plovila, priključak na vodu i struju na molovima, uslugu servisiranja te dizanja i spuštanja plovila, spust za plovila i sanitarni prostor s toplom i hladnom vodom. Dubina vode u marini dozvoljava gaz od 1,5 do 6 metara.

4.5.5. Pula

Pula je grad povijesnih znamenitosti, od kojih je svakako najistaknutiji rimski amfiteatar. Lokalno poznat kao Arena, jedan je od najbolje očuvanih rimskih carskih građevina na svijetu. Ogromna prirodna luka korištena je od početka antike, te je služila kao glavna ratna luka Austro-Ugarske Monarhije. U neposrednoj blizini ovog povijesnog centra nalazi se 194 veza ACI marine, u kojoj mogu biti smještene jahte do 40 m dužine. Međunarodna zračna luka Pula udaljena je samo 5 km. Ponuda marine sadrži 59-194 veza. Prihvat mega jahti do 40 m dužine, recepcija smjenjačnicom, bankomat, trgovina nautičke opreme, skipper bar, sanitarni čvor, praonica rublja, servis i održavanje, parkiralište, dizalica nosivosti 10t, crpka za gorivo te WiFi, marina je otvorena tokom cijele godine.

Važno je napometu kako osim ACI marine Pula u Puli postoji i još nekoliko drugih marina. Od kojih treba izdvojiti Marinu Veruda, Bunarinu, Marinu u Medulinu, Pomeru itd.

Marina Veruda

Prostran zaljev Verude koji se prostire južno od grada Pule oduvijek je bio idilična ribarska luka. Okružen bujnom, još netaknutom mediteranskom vegetacijom predstavljao je idealn prostor za sve zahtjevnije potrebe turizma, pa je ovdje izgrađena i naša marina: vrata koja se otvaraju na cijeli Jadran. Marina živi intenzivno, ne samo u ljetnim mjesecima, nego i tijekom cijele godine. Marina Veruda proteže se na 1500 m dužine i svojim položajem pruža siguran zaklon od svih vjetrova. Niz od 18 molova opremljen je priključcima za struju i vodu te raspolaže sa 630 vezova za plovila do 40 m. Pokretač uspjeha je stručan kadar, timski rad i prijateljska atmosfera, a rezultat kvallitetna usluga, stručna podrška i zadovoljni gosti.¹⁴

Bunarina

Nautička luka Bunarina nalazi se u neposrednoj blizini Pule i popularnog pulskog mjesta Verudela, postoji već 12 godina a, u ponudi ima 290 morskih vezova te 300 suhih. U ponudi imaju: vezove u moru, sanitarni čvor, buffet, recepcija, dizalica, ronilački, pomoć pri sidrenju, parking za automobile, pomoć pri sidrenju, parking, jedriličarski klub, priključke za vodu i struju, charter usluge.

4.5.6. Medulin

Marina Medulin ima 85 vezova u moru. Voda i struja osigurani su za svaki vez, kao i korištenje sanitarija, besplatni WiFi i jedno parkirno mjesto. Molovi i cijelo područje marine čuvaju se 24 sata. Dubina u marini je od 1,5 m do 2,8 m. Maksimalna duljina plovila je 19,99m. Područje cijele marine je osigurano i pod stalnim video nadzorom.

Nautički turizam se uglavnom odnosi na elitni turizam , i kao takva vrsta potražnje zahtjeva dodatan broj vezova, rekonstrukciju postojećih i uvođenje dodatnih sadržaja. Specifična potražnja povezana je i sa specifičnom potrošnjom. Ona se odražava na nautičku industriju, odnosno povećava se proizvodnja plovnih jedinica, proizvodnja opreme, održavanje postojećih i izgradnja novih luka. Osim navedenom o nautičkoj industriji važno je istaknuti i usluge nautičarima. Da bi luke nautičkog turizma ispunile sve zahtjeve, moraju osigurati pružanje osnovnih i dodatnih usluga korisnicima.

¹⁴ <https://www.marina-veruda.hr/hr>

Usluge koje se pružaju sudionicima u nautičkom turizmu i njihovim plovilima jesu iznajmljivanje prostora uz određenu i potpuno ili djelomično zaštićenu obalu koja služi za smještaj plovila i turista nautičara koji borave na plovilima (vez), iznajmljivanje plovila za odmor i rekreaciju, usluge skipera, prihvata i čuvanje te održavanje plovila na vezu u moru ili suhom vezu, usluge snabdijevanja nautičara, kao i informacije potrebne korisniku za obavljanje svakodnevnih aktivnosti poput vremenske prognoze ili nautičkih vodiča.

4.6 SWOT analiza nautičkog turizma u Istri

Za potrebe analiziranja razvoja nautičkog turizma u Istri korišten je istraživački alat poznat pod nazivom SWOT analiza. SWOT analiza, poznata i pod nazivom situacijska analiza, intuitivna je metoda ispitivanja i ocjenjivanja unutarnjeg (snage i slabosti) i vanjskog (prilike i prijetnje) okruženja ili čimbenika u funkciji promatranja stanja i mogućeg razvoja određene pojave, u ovom slučaju nautičkog turizma.

SWOT analiza predstavlja matricu pitanja i odgovora koji se odnose na činitelje koji bi mogli utjecati na razvoj i poslovni rezultat marine. Ovakva se analiza provodi s određenim stručnjacima i menadžerima nautičkog turizma, te koordinatorima i moderatorima. SWOT analiza je sredstvo koje pomaže da se prepoznaju, otkriju i utvrde ključni čimbenici razvoja, potencijali za razvoj, te ograničenja razvoja i kao takva je ključni korak od analize sadašnjeg stanja k razmišljanju o budućnosti, željenoj i mogućoj, određivanju razvojne vizije, strateških ciljeva, mjera i projekata.¹⁵

Konkurentsku prednost se na osnovi raspoloživih potencijala može graditi samo ako su ti potencijali rijetki i nemaju odgovarajućih supstituta među konkurencijom ako ih konkurenti ne mogu imitirati i ako iskorištavaju vanjske prilike i neutraliziraju prijetnje. Zbog navedenih činjenica se u današnje vrijeme sve veća pažnja posvećuje nematerijalnoj imovini (znanja i vještine, tehnologije, patenti, organizacija, reputacija i sl.)

U nastavku je u tablici 5. prikazana SWOT analiza nautičkog turizma za područje Istre.

¹⁵ Akcijski plan za provedbu Županijske razvojne strategije Istarske županije 2011. -2013. godine, Pula, 2011., str. 158

Tablica 7. SWOT analiza nautičkog turizma Istre.

PREDNOSTI	NEDOSTACI
<ul style="list-style-type: none"> - Prirodne ljepote, čisto more, razvedena obala i brojni otoci - povoljna klimatska obilježja - ekološki očuvan krajolik i podmorje - geografski položaj - prometna povezanost / dostupnost - prateća turistička infrastruktura (uslužne djelatnosti) - gostoljubivost - obrazovna struktura kadrova - nautička infrastruktura (luke nautičkog turizma) - osobna sigurnost i sigurnost plovidbe - mogućnost proširenja luka i lučica 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatan broj vezova - nedostatak vezova za veće jahte - sadržaj ponude u marinama i razina usluge - razina tehničke usluge u marinama - sezonalnost potražnje - sadržaj ponude destinacije i kvaliteta usluge - neodgovarajuće zbrinjavanje otpada - neusklađenost zakonskih propisa - administrativne prepiske - neodgovarajuća kategorizacija luka nautičkog turizma - nepostojanje strategije nautičkog turizma
PRIILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - otvranje novih tržišta - trendovi u turizmu - Istra postaje sve popularnija turistička destinacija - unaprijeđenje prometne dostupnosti - donošenje razvojne strategije nautičkog turizma - klimatski uvjeti povoljni za značajno proširenje sezone - porast kvalitete ostale turističke ponude - strana ulaganja 	<ul style="list-style-type: none"> - recesija na svjetskom tržištu - zagađenje mora - preizgrađenost obale - nedovoljno izgrađena svijest o potrebi zaštite okoliša i očuvanje bioraznolikosti - neodgovarajuća zakonska i ostala regulativa

Izvor: izrada autorice

Luke nautičkog turizma, posebno marine, još uvijek ne pružaju potrebnu razinu strukture i kvalitete ponude koju nautičari očekuju, posebno u usporedbi s prirodnim i ambijentalnim karakteristikama i pogodnostima za rekreativnu plovidnu. Zbog nedostataka dodatnih sadržaja, od smještajnog objekta u samoj marini i sportskih terena do restorana, trgovina s nautičkom opremom, supermarketa, servisa za plovila, dizalica, navoza i sl., prihod marina je značajno manji od mogućeg, a njegova struktura je nepovoljna.

Najveće prednosti su povoljne prirodne odlike, odnosno visok stupanj razvednosti obale, povezanost i komplementarnost otočkog i obalnog pojasa, postojeća trustička infrastruktura te kapaciteti iz drugih djelatnosti, kao i povoljnosti lokacija za gradnju raznih tipova tursitičkih luka i drugo nautičko – turističkih kapaciteta. Međutim, uz sve navedene prednosti koje nautički turizam ima, javljaju se i neki nedostaci koje je potrebno minimalizirati da bi mogli uspješno konkurirati na svjetskom nautičkom tržištu.

Neki negativni činitelji, odnosno nedostaci nautičkog turizma i ograničavajući faktori njegovog razvoja su:¹⁶

- Sezonski karakter aktivnosti u nautičkom turizmu,
- Okupacija mora i obale,
- Uzurpacija obala,
- Zagađivanje mora naftom i njezinim derivatima,
- Bakteriološko zagađivanje mora otpadnim vodama i materijama,
- Devastacija bioloških bogatstva mora,
- Zagađivanje mora raznim otpadcima i nečistoćama,
- Uništavanje ribljeg i vodenog bogatstva

¹⁶ D. Gračan, R. Alkier Radnić, Kvalitativna i kvantitativna obilježja nautičkog turizma u strategiji razvitka hrvatskog turizma, Rijeka: Pomorski zbornik 41 (2003) 1, 2004., str. 313.

5. ACI MARINE

5.1. Općenito

Trgovačko društvo Adriatic Croatia International Club, za djelatnosti marina d.d. (skraćeno ACI d.d.) započelo je svoje poslovanje pod imenom ADRIATIC CLUB YUGOSLAVIA Brijuni, poduzeće za nautički turizam (u osnivanju). Skraćeno ime tvrtke bilo je tada – ACY. Poduzeće je osnovano 1. srpnja 1983. godine s temeljnim poslovnim ciljem realizacije zamašnog programa razvoja kapaciteta i prateće pnude usluga nautičkog turizma na istočnoj obali Jadranskog mora.

Jedno od nedavnih istraživanja Tomas Nautike otkriva kako je svaki drugi inozemni nautičar hrvatskom obalom Jadrana plovio čak šest puta ili više. Na to ga sirenskim zvonom mame bezbrojni zaljevi i uvale, rajske plaže i ina čuda djevičanske prirode iz koje izvire i gastronomska ponuda koja sljubljuje najbolje od mediteranske i kontinentalne kuhinje. Nautičari hrvatski Jadran svakim novim posjetom iznova otkrivaju, a istraživanje njegovih ljepota i skrivenih kutaka gotovo je nezamislivo bez ACI marina.

Najveći sustav marina na Mediteranu i, dakako, vodeća hrvatska nautička tvrtka, prvi je izbor nautičara cijelog svijeta i idealno ishodište za pohode u nove avanture. Nautičari ti znaju i ACI-ju se uvijek vraćaju, a ACI im za uzvrat ostvaruje sve želje: bilo da preferiraju aktivni odmor, potpunu relaksaciju daleko od buke i vreve gradova ili pak teže tomu da svoje nautičko iskustvo oplemene novim kulturnim, prirodnim ili gastronomskim doživljajima. ACI nautičarima nudi optimalnu nautičku rutu, potpuni komoditet i siguran vez ma kakve njihove nautičke preferencije bile.

Hrvatska obala Jadrana avanture nudi velikodušno i u izobilju. Čudesan je to mozaik drevnog i modernog, netaknute prirode i urbanog komoditeta, jedinstvenih autohtonih „užanci“ i lokalnih običaja što mirno kategoriziraju i veselo se nadopunjuju s najaktualnijim tehnološkim i organizacijskim dosezima kakve danas nudi turistička industrija. Zahvaljujući jedinstveno razgranatoj mreži ACI marina, nautičari su u prilici upoznati sve kulturne i prirodne znamenitosti prekrasne jadranske obale i u tek nekoliko dana doznati tajne koje čuvaju živi spomenici tisućljetne prošlosti poput Rovinja, Pule, Splita, Korčule i Dubrovnika, uživati u miru i tišini uvala otoka Cresa, Raba, Paga, Brača i Hvara ili pak doživjeti nestvaran sklad netaknute prirode nacionalnih parkova Kornata, Krka, Mljeta i Brijuna.

Slobodno vrijeme danas je jedna od najdragocijenijih valuta. ACI-jev će team poduzeti sve da nautičarima koji tijekom godine sanjaju o plovidbi Jadranom na javi ispuni sve snove.

5.2. Povijest

Krajem 1991. godine, u vrijeme osamostaljivanja Republike Hrvatske, poduzeće prvi put mijenja ime u Adriatic Yacht Club Opatija. Skraćeno ime tvrtke ostalo je – ACY.

24. lipnja 1994. godine poduzeće je temeljem provedene pretvorbe registrirano kao dioničko društvo i drugi put promijenilo ime, tada u Adriatic Croatia International Club d.d. Opatija. 22. kolovoza 2017. godine ime je nadopunjeno te sada glasi Adriatic Croatia International Club, za djelatnost marina d.d. Od tada do danas, skraćeno ime tvrtke glasi ACI d.d.

U početnoj fazi razvoja trgovačkog društva sagrađeno je i pušteno u rad 16 potpuno novih luka nautičkog turizma – marina, i to: Umag, Rovinj, Pula, Pomer, Supetarska Draga, Rab, Žut, Piškera, Jezera, Vodice, Skradin, Trogir, Split, Milna, Vrboska i Palmižana. Završeci početnih faza gradnje i dovođenje u funkciju navedenih marina zbivali su se tijekom 1984. i 1985. godine, pa su za turističku sezonu 1986. godine sve te marine, uključujući njihove nautičke, ugostiteljske, trgovačke i tehničke sadržaje, bile spremne pružiti kompletnu paletu osnovnih usluga u nautičkom turizmu.

S ciljem promocije i popularizacije jedrenja kao sporta ACI osniva 1987. i svoj jedriličarski klub, danas YachtClub Croatia (YCC). Jedan od najznačajnijih zajedničkih projekata ACI-a i YCC-a je ACI Match Race Cup koje se od 1987. godine do 2013. godine redovito održavao mijenjajući lokacije pa su tako ACI Match Race Cup ugostile ACI marine Rovinj, Dubrovnik, Umag i Split.

Godine 1988. s tvrtkom Grassetto Nederland, Amsterdam, koja tada posluje u sastavu poslovne grupacije Ligresti, Milano zaključen je „joint-venture“ ugovor na rok od 30 godina. Realizacijom tog ugovora sagrađene su ACI marine u Korčuli i Opatiji. ACI marina Korčula je puštena u rad početkom turističke sezone 1989., a ACI marina Opatija u Ičićima početkom turističke sezone 1990.

Od 31. siječnja 1991.godine u poduzeće ACY je integrirano poduzeće „Dubrovnik marina“ s p.p. Komolac – Dubrovnik, sa svim svojim objektima, sadržajima i djelatnicima.

Tijekom 1994. i 1995. godine, a posebice 1996. godine ACI d.d. je svoje poslovanje ograničilo na užu djelatnost usluga u nautičkom turizmu (najam veza) uz pokoju komplementarnu uslugu, dok je ostale djelatnosti kao što su djelatnosti ugostiteljstva, trgovine, chartera i škole jedenja povjerilo drugim pravnim i fizičkim osobama temeljem ugovora o zakupu.

Početak 1997. godine INA- industrija nafte d.d. Zagreb prodala je svoj dionički paket društva ACI d.d. Državnoj agenciji za osiguranje štetnih uloga i sanaciju banaka.

U periodu od 2002. – 2008. godine ACI je u ACI marini Trogir uspostavio i vodio ponovno charter bazu sa 10 jedrilica tipa Elan.

Nakon dugog niza od 24 godine, u jesen 2014. godine započela je izgradnja nove 22. šp redu ACI marine u mjestu Slanom pokraj Dubrovnika. Najnovija ACI marina, koja s ponosom nosi naziv Veljka Barbieria, utemeljitelja ACI-ja, započela je s radom 03.kolovoza 2016. godine.

Od tada pa do danas u sustavu ACI marina posluju 22 luke nautičkog turizma – marina.

U travnju 2019. godine radovi na potpunoj rekonstrukcije najmodernije, a po mnogima i najljepše marine nautičkog turizma na Jadranu, ACI marine Rovinj, koja je najvišim standardima dizajna i tehnološkim rješenjima uz bok elitnim svjetskim destinacijama.

5.3. Program vjernosti

ACI Card je članska kartica namijenjena isključivo nautičarima koji su sklopili Ugovor o korištenju godišnjeg veza za jednu od ACI marina ili godišnju kombinaciju Polugodišnjeg ugovora za vez u moru i plovila charter tvrtki smještene na godišnjem vezu u ACI marinama također ostvaruju prvo na ACI Card kao i na sve pogodnosti predviđene ACI Cardom.

Novi Smart ACI Card je smart kartica s digitalnim čipom koji omogućava trenutno prenošenje podataka u recepcijski program.

Novu ACI Card karticu potrebno je odmah pri privezivanju predložiti mornaru na gat. Mornar putem digitalnog čitača očitava podatke vašeg plovila koji se trenutno upisuju u recepcijski program. Digitalnim unosom podataka u recepcijski program skraćuje se i vrijeme čekanja prilikom plaćanja dnevnog veza.

Predloženjem ACI Card-a korisnik ostvaruje pravo na slijedeće prednosti:¹⁷

- 30% popusta u ACI marinama u periodu od 01.04.- 31.05. i 01.10- 31.03.
- 20% popusta na cijenu dnevnog veza u moru u svim ACI marinama u periodu od 01.06 – 30.09.
- 50% popusta na cijenu dnevnog, mjesečnog i polugodišnjeg smještaja plovila na kopnu ostvaruju imaoći ugovora o korištenju godišnjeg veza u moru u svojoj matičnoj marini ili nekoj drugoj ACI marini u skladu s raspoloživim kapacitetima odabrane marine
- 4.000 HRK popusta na cijenu godišnjeg veza
- 50% popust na smještaj u apartmanima u ACI marina Cres u periodu 01.10 – 31.03.
- 50% popust na sve usluge tehničke pomoći Sea Help-a jednom godišnje (osim članarine) ostvaruju korisnici ACI Card-a koji nemaju ugovorenu Sea Help članarinu.

5.4. ACI Marine u Hrvatskoj

Blago ACI-jevih marina strateški je razasuto od Umaga na krajnjem sjeveru do Dubrovnika na krajnjem jugu. S posebnim zadovoljstvom ističemo da je u kolovozu 2016. godine ACI lanac dobio svoju novu 22. članicu – ACI marinu „Veljko Barbieri“ Slano na Dubrovačkom primorju. Svaka od 22 marine smjestila se u samom središtu drevnih gradova ili neposrednoj blizini jedinstvenih prirodnih ljepota Hrvatske, pritom ni na koji način ne umanjujući njihov fascinantni sklad. Da je upravo to ono što današnji nautičari traže potvrđuje podatak da godišnje gotovo 400 tisuća nautičara odabire ACI za svog domaćina. Razlog tomu je vješto povezan sustav marina koje nautičarima omogućuju da svaki dan provedu na novoj atraktivnoj destinaciji, ostvare

¹⁷ <https://aci-marinas.com/hr/aci-card/> (23.08.2021.)

pri tom brojne popuste i pogodnosti, a nakon toga što kažu doviđenja – jer hrvatskoj obali nikad se ne govori zbogom – kući ponesu nezaboravne uspomene i glad za novom jadranskom avanturom.

U sastavu ACI-ja nalaze se 22 marine i 2 sidrišta. Od toga je 18 marina s cjelogodišnjim poslovanjem dok su 4 marine i sidrišta sezonskog tipa. Sezonske marine i sidrišta (otvoreno od 01. travnja do 31. listopada): ACI Rab, ACI Žut, ACI Žut-sidrište, ACI Piškera, ACI Skradin- sidrište Vozarica i ACI Palmižana.

ACI marine Hrvatske podijeljene su u regije:

- Istra: Pula, Umag, Rovinji Pomer
- Kvarner: Opatija, Cres, Supetarska Draga, Rab i Šimuni
- Šibenska regija: Vodice, Skradin, Žut, Piškera i Vodice
- Splitska regija: Trogir, Split, Palmižana, Milna i Vrboska
- Dubrovačka regija: Korčula, Dubrovnik, i „Veljko Barieri“ Slano

5.4.1. ACI marina Pula

ACI Marina Pula, iz grupe ACI, smještena je u središtu povijesnog grada Pule na istarskom poluotoku koji se nalazi na sjevernom Jadranu. Istra je poznato mjesto za iznajmljivanje brodova, a marina je dobro zaštićena i otvorena tijekom cijele godine.

ACI Marina Pula pruža izvrsnu priliku za istraživanje Brijunskog otočja. Južnije se nalazi poluotok Premantura sa spektakularnim parkom prirode, zaštićenim rtom Kamenjak. Uz obalu se smjestilo mnoštvo odmarališta, ali poluotok Istra obiluje i dugačkim dijelovima netaknute stjenovite obale. Počevši od Pule, može se ploviti Nacionalnim parkom Brijuni ili do kvarnerskih otoka Krka, Cresa, Paga, Raba, Lošinja, ali i do manje naseljenih otoka poput Unija, Ilovika, Suska, Silbe i Premude, a i do dalmatinskih otoka.

Luka se nalazi u prirodnom zaljevu između poluotoka i lukobrana, što pruža izvrsnu zaštitu. Siguran ulaz u luku nalazi se između vrha lukobrana (produžetak rta Kumpar), te rta Proštine koji ima crveni svjetionik.

ACI marina Pula 192 veza s priključcima struje i vode, za brodove duljine do 40 m. Ova marina nema vezova na suhom. Ostali sadržaji i usluge uključuju recepciju s mjenjačnicom, parkiralište za automobile, obližnju benzinsku postaju (0,3 nautičke milje) i pristup WiFi mreži. U sklopu marine postoji i Bistro Valli, koji je osim restora i koktel bar.

Budući da je gradska marina, u blizini se nalazi lučka uprava: pomorski granični prijelaz, bolnice, klinike, banke, pošta, supermarketi, restorani i drugi sadržaji.

Međunarodna zračna luka Pula udaljena je samo 5 km. Ova je zračna luka dobro povezana s europskim gradovima.

Tablica 8. cijene veza u kunama po danu, u kunama, ACI Pula

DUŽINA PO METRU	01.04.-31.-31.05	01.06.-30.09
	31.10.-31.03.	
Jet-ski	85	98
8	343	401
9	384	448
10	409	478
11	483	564
12	507	592
13	588	687
14	621	725
15	670	782
16	719	840
17	777	907
18	882	1.030
19	965	1.126
20	1.120	1.307
20	1.316	1.536
21	1.439	1.679
22	1.619	1.890
23	1.880	2.194

24	2.223	2.595
25	2.363	2.758
26	2.444	2.852
27	2.534	2.958
28	2.632	3.073
29	2.804	3.273
30	3.090	3.606
31	3.270	3.817
32	3.441	4.017
33	3.629	4.236
34	3.809	4.446
35	3.989	4.656
36	4.169	4.867
37	4.397	5.133
38	4.619	5.391
39	4.889	5.706
40	5.109	5.964
41	5.314	6.203
42	5.534	6.460
43	5.747	6.708
44	5.967	6.965
45	6.049	7.061
46	6.139	7.165
47	6.229	7.271
48	6.310	7.366
49	6.401	7.471
50	6.401	7.471

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf

(26. 08. 2021)

Tablica 9. cijene mjesečnih vezova u kunama, ACI Pula

DUŽINA PO METRU	01.04.-31.05.	01.10.-31.03.	01.06.-31.09.
Jet-ski	917		1.374
8	3.223		4.907
9	3.400		5.176
10	3.833		5.835
11	4.186		6.373
12	4.531		6.898
13	4.795		7.301
14	5.148		7.838
15	5.581		8.469
16	6.519		9.926
17	6.904		10.512
18	7.297		11.110
19	7.962		12.122
20	8.636		13.149
21	9.438		14.70
22	10.384		15.810
23	11.322		17.238
24	12.268		18.679
25	13.214		20.119
26	14.161		21.560
27	15.099		22.989
28	16.046		24.429
29	16.992		25.870
30	18.876		28.738

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf

(26.08.2021.)

Tablica 10. cijene godišnjeg veza u kunama, ACI Pula

DUŽINA PO METRU	GODIŠNJE
Jet-ski	8.860
8	20.268
9	21.730
10	23.968
11	27.503
12	30.955
13	34.87
14	38.380
15	42.006
16	47.192
17	51.092
18	56.079
19	59.779
20	64.165
21	68.567
22	73.061
23	77.546
24	82.038
25	87.035
26	88.060
27	89.075
28	90.099
29	91.115
30	92.140

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf

(26.08.2021.)

Slika 3. ACI marina Pula

Izvor: <https://aci-marinas.com/hr/marina/aci-pula/> (26.08.2021.)

5.4.2. ACI Marina Pomer

ACI marina Pomer smještena je južno od mjesta Pomer, a otvorena je tijekom cijele godine. Marina raspolaže s 298 vezova u moru te s 30 mjesta za smještaj plovila na kopnu. Vezovi su opremljeni priključcima za vodu i struju.

Recepcija s mjenjačnicom, praonicom rublja, restoran, prodavaonica prehrambenih proizvoda, charter agencija, sanitarni čvor, servisna radionica, dizalica od 10 t, parkiralište osobnih vozila te postrojenje za obradu otpadnih voda s prališta brodova. Marina je opremljena priključcima za struju za prihvat većih plovila. Marina raspolaže i WLAN sustavom za pristup internetu. Najbliža crpka za gorivo nalazi se u Puli.

Marina je dobrim cestama povezana sa glavnim magistralnim pravcima, a u neposrednoj blizini (10-ak kilometara) nalazi se međunarodna Zračna luka Pula, dok su međunarodne zračne luke Trst i Ljubljana udaljene oko 130 km.

Mjesto Pomer smješteno je u sjeverozapadnom dijelu Medulinskog zaljeva koji se otvara između rtova Kamenjak i Marlera. Zbog brojnih grebena i pličina preporučuje

se ulazak kroz glavni kanal koji vodi istočno od otočića Fenera i zatim prolazi između otoka Ceja i Bodulaš. ACI marina Pomer, danju se prepoznaje po uočljivoj bijeloj dizalici.

ACI marina Pomer u potpunosti je obnovljena u skladu s ACI-jevim vizualnim identitetom: nove zgrade i sadržaji, bazen, šetnjica, LED rasvjetom, a ponudu upotpunjuje restoran „Sopravento“, opremljen prema visokim ACI-jevim ugostiteljskim normama, uz bogat izbor svježih ribe, domaćih mediteranskih delicija, autohtonih maslinovih ulja i biranih vina. U sklopu restorana je i bazen s wet barom u kojemu gosti na podvodnim stolicama mogu uživati u osvježavajućim pićima.

Tablica 11. Cijene mjesečnog veza u kunama, ACI Pomer

DUŽINA PO METRU	01.04.-31.05. 01.10.-31.03.	01.06—30.09.
Jet-ski	1.483	1.814
5	2.967	3.628
6	3.127	3.791
7	3.295	3.963
8	3.464	4.126
9	3.649	4.803
10	4.121	5.652
11	4.499	6.158
12	4.868	6.998
13	5.156	7.349
14	5.533	8.026
15	5.998	8.867
16	7.009	9.707
17	7.425	10.556
18	7.842	11.234
19	8.556	12.153
20	9.277	12.690
21	11.099	15.208
22	12.129	16.620
23	13.601	18.637

24	15.839	21.703
25	18.737	25.674
26	19.894	27.260

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf
(26.08.2021.)

Tablica 12. Cijena godišnjeg veza u kunama, ACI Pomer

DUŽINA PO METRU	GODIŠNJA CIJENA VEZA U MORU
Jet ski	8.782
5	17.564
6	19.517
7	21.609
8	24.102
9	26.874
10	30.665
11	35.418
12	39.756
13	44.455
14	48.986
15	53.412
16	62.954
17	68.046
18	73.46
19	78.759
20	84.059
21	89.472
22	94.892
23	100.193
24	105.605
25	111.988

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf
(26.08.2021.)

Slika 4. ACI marina Pomer

Izvor: <https://aci-marinas.com/hr/marina/aci-pomer/> (26.08.2021.)

5.4.3. ACI marina Rovinj

Marina Rovinj u koju je uloženo više od 150 milijuna kuna najveća je investicija u povijesti ACI-ja, do 2019. Riječ je o najmodernijoj marini koju ACI ima na jadrano i kategorizirana je s visokih pet sidara. Dva lučka bazena, jedan za plovila u tranzitu, a drugi za plovila na godišnjem vezu, broje ukupno 196 vezova za prosječnu duljinu plovila od 17 metara, uz mogućnost smještaja na godišnji vez plovila do 35 metara dužine i plovila u tranzitu znatno veće duljine.

Nakon što joj je prošle godine pripala prestižna titula marina No.1, ACI marina Rovinj nominirana je za nagradu najbolje marine – The best Superyacht Marina Award 2020. Nagradom koja se dodjeljuje u sklopu globalnog programa nagrađivanja Superyacht Business Awards, odaje se priznanje izvrsnosti usluge u nautičkom turizmu. Kao suvremena marina jedinstvenog dizajna i kvalitetu usluge, čime je pozicionirana u sam vrh svjetskog nautičkog turizma.

Kako bi odabrali najbolju marinu, čak više od 15 000 kapetana i članova posade ocjenjuju iskustvo boravka te uslugu koju marine pružaju svojim gostima i vlasnicima. Osim opreme, sadržaja, društvenih programa i usluge, neki od kriterija koji se uzimaju u obzir pri glasanju za „The Best Superyacht Marina Award“ pod kategorijom

BEST MARINA: ADRIATIC su lokacija marine, dostupnost, sigurnost, zaštita okoliša te *value for money*.

Tablica 13. Cijena mjesečnog veza u kunama, ACI Rovinj

DUŽINA PO METRU	01.01.-31.12.
Jet-ski	5.580
12	12.835
13	13.590
14	14.345
15	16.610
16	18.120
17	19.630
18	22.650
19	24.160
20	27.180
21	33.220
22	36.240
23	41.525
24	46.810
25	61.910
26	64.930
27	67.950
28	70.970
29	73.990
30	79.275
31	83.050
32	86.825
33	89.845
34	94.375
35	98.150
36	101.925

37	105.700
38	109.475
39	113.250
40	117.025

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf
(26.08.2021.)

Tablica 14. Cijene mjesečnih i polugodišnjih vezova u kunama, ACI Rovinj

DUŽINA PO METRU	GODIŠNJE	ZIMSKI VEZ (6 MJESECI)	LJETNI VEZ (6 MJESECI)
Jet-ski	23.946	13.170	14.367
12	55.075	30.291	33.045
13	63.585	34.422	37.551
14	67.590	37.175	40.554
15	75.100	41.305	45.060
16	85.115	46.813	51.069
17	95.130	52.322	57.078
18	102.535	56.394	61.521
19	107.545	59.150	64.527
20	115.150	63.333	69.090
21	122.560	67.408	73.536
22	130.175	71.596	78.105
23	137.585	75.672	82.551
24	145.190	79.855	87.114
25	152.505	83.878	91.503
26	160.115	88.063	96.069
27	170.130	93.572	102.078
28	180.150	99.083	108.090
29	187.500	103.125	112.500
30	197.550	108.653	118.530
31	207.500	114.125	124.500
32	215.055	118.280	129.033

33	225.125	123.819	135.075
34	235.115	129.313	141.069
35	245.130	134.822	147.078
36	260.150	143.083	156.090
37	275.165	151.341	165.099
38	290.175	159.596	174.105
39	305.105	167.808	183.063
40	320.020	176.011	192.012

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf

(26.08.2021.)

Slika 5. ACI marina Rovinj

Izvor: <https://aci-marinas.com/hr/marina/aci-rovinj/> (26.08.2021.)

5.4.4. ACI marina Umag

ACI marina Umag je najsjevernija i prvi nautički centar na potezu iz Europe u vode hrvatskog Jadrana. Marina je udaljena 50 nautičkih milja od Venecije i 40 od Trsta, a nalazi se u umaškom zaljevu gdje je more savršeno čisto i odlikovano Plavom

zastavom, oznakom vrhunske kvalitete i sigurnosti kupača. Nekoliko godina zaredom ACI marina u Umagu je proglašavana kao najbolja marina na hrvatskoj strani Jadrana, a svoju izvrsnost duguje i gradu koji nudi mnoštvo sadržaja: od sportsko-rekreativnih terena do gastronomskih oduševljenja u brojnim restoranima s tradicionalnim istarskim jelima.

Marina ima 475 vezova i 40 mjesta za smještaj vozila na kopnu. Kao i sve ACI-jeve marine opremljena je priključcima za struju i vodu, pristupom internetu, ima servisnu radionicu, sanitarne čvorove i praonice, benzinsku crpku, parkiralište te prodavaonicu. Osim toga, nalazi se i Tesla električna punionica do 22 kW.

Marina je otvorena prema sjeverozapadu, a valja pripaziti na plićinu Paklena koja je označena svjetionikom sa sjeverne strane. Dubina vode je 4 metra, a marina ima osiguran prihvata za plovila do 40 metara.

Umag je cestama dobro povezan s cijelom Europom, a u krugu od stotinjak kilometara nalaze se čak tri međunarodne zračne luke – Pula, Trst i Ljubljana.

Tablica 15. Cijene mjesečnih i dnevnih vezova u kunama, ACI Umag

DUŽINA PO METRU	DNEVNI VEZ 01.04.- 31.03.	MJESEČNI VEZ 01.04.- 31.03.
Jet-ski	113	1.145
5	225	2.289
6	257	2.615
7	288	3.025
8	335	3.572
9	397	4.488
10	420	4.905
11	490	5.403
12	522	5.812
13	577	6.147
14	615	6.646
15	677	7.226
16	732	9.049

17	794	9.954
18	903	10.782
19	965	11.698
20	1.043	12.196
21	1.175	13.888
22	1.285	15.531
23	1.440	17.820
24	1.674	21.196
25	2.017	26.223
26	2.141	27.392
27	2.219	28.570
28	2.304	29.738
29	2.382	30.907
30	2.460	32.076
31	2.631	32.608
32	2.709	33.131
33	2.795	33.662
34	2.881	34.194
35	2.959	34.724
36	3.052	35.951
37	3.153	37.177
38	3.246	38.395
39	3.339	39.620
40	3.433	40.847
41	3.533	-
42	3.634	-
43	3.734	-
44	3.835	-
45	3.935	-

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf

(26.08.2021.)

Tablica 16. Cijene godišnjih i polugodišnjih vezova u kunama, ACI Umag

DUŽINA PO METRU	GODIŠNJI VEZ	ZIMSKI VEZ (6 MJESECI)	LJETNI VEZ (6 MJESECI)
Jet-ski	3.893	2.336	2.861
5	7.785	4.671	5.722
6	10.121	6.072	7.439
7	13.764	8.259	10.117
8	15.960	9.576	11.730
9	24.780	14.868	18.213
10	31.148	16.550	20.273
11	35.056	18.689	22.894
12	39.112	21.034	25.766
13	43.013	23.467	28.747
14	46.835	25.808	31.614
15	55.251	28.101	34.424
16	59.727	33.150	40.609
17	67.862	35.836	43.899
18	7.164	40.717	49.878
19	78.466	43.899	53.776
20	83.760	47.079	57.672
21	83.760	50.256	61.563
22	89.061	53.437	65.460
23	94.363	56.618	69.356
24	99.664	59.798	73.253
25	104.966	62.980	77.150
26	110.975	66.585	81.567
27	116.988	70.193	85.986
28	123.014	73.800	90.406
29	129.014	77.408	94.825
30	135.026	81.016	99.244
31	142.263	85.358	104.564
32	149.500	89.700	109.883

33	156.738	94.043	115.203
34	163.975	98.385	120.522
35	171.212	102.727	125.841
36	175.763	105.458	129.186
37	180.314	108.188	132.531
38	184.865	110.919	135.876
39	189.415	113.649	139.220
40	193.967	116.380	142.565
41	201.393	120.836	148.024
42	207.121	124.273	152.234
43	212.849	127.709	156.444
44	218.576	131.582	160.653
45	224.304	134.582	164.863
46	230.031	138.019	169.073
47	235.759	141.455	173.283
48	241.487	144.892	177.493
49	247.214	148.329	181.703
50	252.942	151.765	185.912

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf

(26.08.2021.)

Tablica 17. cijene suhog veza u kunama, ACI Umag

DULJINA PO METRU	MJESEČNO	GODIŠNJE
Jet-ski	973	4.671
5	1.947	9.342
6	2.180	10.899
7	2.414	14.013
8	2.608	16.279
9	3.169	18.357
10	3.402	22.763
11	3.636	26.835
12	3.799	29.575

13	4.111	33.227
14	4.429	36.963
15	4.749	41.035
16	5.146	45.007
17	5.458	48.594
18	5.855	51.506
19	6.251	54.082
20	6.485	56.324
21	6.805	60.645
22	7.038	64.461

Izvor: https://aci-marinas.com/wp-content/uploads/2021/04/ACI_Marinas_prices_2021.pdf

(26.08.2021.)

Slika 6. ACI marina Umag

izvor: <https://aci-marinas.com/hr/marina/aci-umag/> (26.08.2021.)

5.5. Financijski izvještaj

Adriatic Club International Club za djelatnost marina d.d. (ACI), kao najveća nautička tvrtka u Hrvatskoj, ostvarila je 33 milijuna kuna poslovnih prihoda u prva tri mjeseca 2021. godine. Objavljeno nerevidirano izvješće o rezultatima poslovanja pokazuje da

je u prvom kvartalu ove godine EBITDA tvrtke ACI iznosila 9,5 milijuna kuna. Istovremeno, tvrtka ACI bilježi pad poslovnih rashoda u odnosu na usporedno razdoblje, i to za 328 tisuća kuna, priopćeno je iz te tvrtke.

Slijedom ranije preuzetih obaveza i investicija, ACI d.d. je u ovom izvještajnom razdoblju uložio ukupno 7,5 milijuna kuna. Značajnija ulaganja odnose se na potrebne radove u cilju podizanja standarda i kvalitete u ACI marinama.

„Budući da na poslovnu dinamiku ACI d.d. u velikoj mjeri utječe sezonalnost, prvi kvartal godine u pravilu je obilježen pripremnim aktivnostima za početak nautičke pogodnosti i komercijalnih sadržaja namijenjenih nautičarima. Osim toga, tu je i niz operativnih aktivnosti vezanih uz produljenje koncesijskih ugovora, koji su ključni za realizaciju dugoročnih investicijskih ulaganja Društva“ riječi su to Kristijana Pavića povodom objave poslovnih rezultata ACI d.d.

U prvom kvartalu 2021. godine bilježi se 15% od ukupno planiranih poslovnih prihoda. Poštujući sva ograničenja i pripreme za ljetnu sezonu i dolazak gostiju u većem broju, dio planiranih investicija privremeno je odgođen. Na daljnje strateške investicije i poslovanje Društva značajno će utjecati i odluka o rješavanju pitanja produljenja i koncesija, koje je ključno jer većina ugovora ističe 2030. godine.

Podsjetimo, ACI d.d. je u poslovnoj 2020. zabilježeno ukupan prihod od 185,5 milijuna kuna, što je više nego zadovoljavajući poslovni rezultat, s obzirom da je ta godina bila izazovna za sve poslovne subjekte u Hrvatskoj, osobito za one u turističkom sektoru. Usprkos svim izazovima pandemije, ACI je u protekloj godini očuvao radna mjesta, bez potrebe za zadiranjem u plaće i materijalna prava zaposlenika, pomagao 200-tinjak poslovnih partnera i tako im omogućio kontinuitet poslovanja te nastavio s praksom društveno odgovornog poslovanja.

6. Nautički turizam u inozemstvu

Ispitivanje konkurentnosti pojedinog turističkog proizvoda rjeđe se provodi u odnosu na ispitivanje konkurentnosti turističke destinacije. Najčešće je tako jer se čimbenici konkurentnosti nekog turističkog proizvoda u velikoj mjeri poklapaju s drugim turističkim proizvodima, ali za neke od njih, ipak postoji dovoljan broj čimbenika koji u najvećoj mjeri određuju konkurentnost nautičkog turizma određene zemlje u odnosu na okruženje.

Posebности nautičkog turizma omogućuju prepoznavanje dvije grupe čimbenika koji u najvećoj mjeri određuju konkurentnost nautičkog turizma određene zemlje u odnosu na okruženje: ¹⁸

- Opći čimbenici: klimatski uvjeti (broj sunčanih dana, učestalost i jačina vjetrova, temperatura zraka i mora itd.), ljepota i čistoća mora, ljepota krajolika koja podrazumijeva razvedenost i raznovrsnost obale i otoka, uključujući naselja
- Posebni čimbenici: prometna dostupnost polazne luke/marine u odnosu na glavna tržišta, osobna sigurnost i sigurnost plovidbe, broj, prostorni raspored i opremljenost marina, odnosno mogućnost veza broda u marinama i izvan marina, ljubaznost i educiranost osoblja, ponuda ostalih sadržaja potrebnih za održavanje i opremanje broda, itd.

Opći čimbenici mogu se još nazvati relativno nepromjenjivim, jer se mijenjaju u relativno dugom razdoblju, a posebni se mogu nazvati promjenjivim, jer su promjenjivi u relativno kratkom razdoblju.

Hrvatska je mediteranska zemlja, pa je konkurentski krug nautičkog turizma vezan prvenstveno uz susjedne zemlje i neke druge zemlje na Mediteranu: Španjolsku, Francusku, Italiju, Sloveniju, Crnu Goru, Grčku i Tursku. Status svake od ovih zemalja kao konkurenata hrvatskom nautičkom turizmu je različit. Tako, Slovenija te Crna Gora nisu stvarni konkurenti Hrvatskoj, prije svega zbog skromnih kapaciteta u nautičkom turizmu te relativno kratke obale. S obzirom na stanje nautičkog turizma te sličnosti obale, Hrvatskoj najbližije zemlje iz navedenog sredozemnog okruženja su Grčka i Turska. To, dakako, ne znači da u pojedinim segmentima nautičke ponude

¹⁸ Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009.-2019., Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture & Ministarstvo turizma, Zagreb, 2008., str. 8.

Hrvatska nije konkurentna i drugim sredozemnim zemljama jer veliki broj talijanskih nautičara dolazi u Hrvatsku, a njemački i austrijski nautičari, baš kao i nautičari iz mnogih drugih zemalja Europe ne odlaze samo u francuske, talijanske i španjolske marine. Hrvatska, nedvojbeno ima prirodne mogućnosti za daljnji razvoj nautičkog turizma bez značajnog ugrožavanja osnovnog resursa.

Hrvatska ostvaruje suverenitet na oko 12,2% obalne crte i na oko 33% obalne crte otoka u Sredozemlju, što upućuje na prirodni potencijal za razvoj nautičkog turizma. Udio Hrvatske u ukupnoj duljini obale (uključujući otoke) svih promatranih zemalja na Sredozemlju iznosi oko 16%. U ponudi vezova nautičke plovne objekte u Hrvatskoj u odnosu na sredozemne zemlje udio Hrvatske iznosi oko 6,9%, Francuske 47,3%, Italije 10,4%, Grčke 6,4%, Turske 4,9%, itd. S obzirom na duljinu obalne crte, Hrvatska ima oko 2,6 nautička veza po kilometru, Francuska 64, Italija 3,1, Španjolska 20,2, Grčka 1,1, Turska 2,2.¹⁹

Kad se ovi pokazatelji stave u relativan odnos, može se uočiti da Hrvatska ima udio duljine obale dva puta veći od udjela u broju vezova. Te je razlika još očitija na primjeru Grčke, gdje je odnos 1:5! Međutim, Francuska i Španjolska te Slovenija, iako u postotno malim udjelima, imaju obrnuti odnos – znatno veći udio je u broju vezova u duljini obale.

Prema navedenom, Hrvatska ima još neiskorištenih komparativnih prednosti i potencijala za povećanje konkurentnosti na tržištu nautičkih usluga. Jedan od pokazatelja konkurentnosti određene turističke ponude je i dojam konkurentnosti u javnosti odnosno među samim nautičarima, što ne mora uvijek odražavati stvarnost, ali u velikoj mjeri utječe na uspješnost prodaje.

Nizom provedenih anketa TOMAS²⁰ može se zaključiti:

- Najveća prednost Hrvatske je u tzv. općim i socijalnim čimbenicima nautičke ponude: čistoći mora, ljepoti krajolika, ekološkoj očuvanosti obale te osjećaju sigurnosti u zemlji

¹⁹ Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009.-2019., Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture & Ministarstvo turizma, Zagreb, 2008., str. 8.

²⁰ Najpoznatija tržišna istraživanja pod imenom TOMAS koja se provode još od 1987. godine od strane hrvatskog Instituta za turizam

- Najveći nedostatak ukupne hrvatske nautičke ponude su posebni su elementi ponude: ugostiteljska ponuda, kapacitet, opremljenost luka nautičkog turizma
- Glavne prednosti Francuske i Španjolske u odnosu na Hrvatsku su gostoljubivost, ugostiteljska ponuda te ponuda luka nautičkog turizma (kapacitet, opremljenost i prostorni raspored)
- Glavna prednost Grčke u odnosu na Hrvatsku je ugostiteljska ponuda te „vrijednost za novac“ ukupne nautičke ponude
- Turska predstavlja konkurenta Hrvatskoj nautičkoj ponudi u ugostiteljskoj ponudi, opremljenosti luka nautičkog turizma, „vrijednost za novac“ ukupne nautičke ponude i dijelom u kapacitetu luka nautičkog turizma
- Slovenija ne predstavlja ozbiljnog konkurenta hrvatskoj nautičkoj ponudi, što je i razumljivo uzimajući u obzir duljinu obale prema svim bitnim pokazateljima hrvatska nautička ponuda je konkurentna ostalim zemljama Sredozemlja, osim sa cijenama dnevnog veza

Najvažnija je činjenica da Hrvatska, prema postojećem broju nautičkih vezova, duljinom obale i otoka, njihovom izuzetnom privlačnošću i još uvijek dobroj očuvanosti, te konačno dosegnutoj kvaliteti ukupne nautičke ponude, nedvojbeno ima sve pretpostavke za daljnji kvalitetan i konkurentan razvoj nautičkog turizma pod uvijetom da u budućnosti ne ugrozi osnovnu prirodnu razvojnu osnovu.

6.1. Nautički turizam u Italiji

Nautički turizam se u Italiji razvija između dva svjetska rata. Čimbenici poput duge obale, bogate povijesti i nautičke infrastrukture veliki su poticaj za razvoj takvog oblika turizma. Najbolje uvijete za razvoj nautičkog turizma ima obala Campagnie, dok je drugi dio obale jednoličan i nerazveden.

U jadranskom moru locirano je nešto manje od polovice svih luka nautičkog turizma Italije. Najveća je koncentracija u sjevernim regijama Friuli V Giulia i Veneto, a u Ligurskom moru u regijama Liguria i Toskana.²¹

²¹ www.ucina.net/it/turismo-nautico (23.08.2021.)

Proizvodnja i prodaja plovila jako je dobro razvijena. Na svako nautičko-turističko plovilo dolazi 72 stanovnika. Nautičko-turistička ponuda Italije broji preko 830.000 plovila. Također prednjači u proizvodnji mega jahti. Raspolože imponentnom ponudom plovila koje koristi Služba za nadzor i spašavanje na moru.

U poslovanju cruising kompanija Italija ima veliko učešće. Osim velike „Coste“ ima još nekoliko po veličini srednjih crusing kompanije i veći broj luka specijaliziranih za prijem velikih brodova za kružna putovanja (Venecija, Trst, Genova, Livorno, Napulj, Palermo, Messina i Katanija).

Italija je uz Grčku zemlja sa najviše morske obale u Europi. Italija nije najveća nautička zemlja u Europi, ali je jedna od najrazvijenijih.

6.2. Nautički turizam u Francuskoj

Francuska obala ima dužinu od 3.000 kilometara, od čega otpada na Mediteran 270 km, a prostire se na obalama Sredozemnog mora i Atlanskog oceana. Mediteranska obala se može podijeliti na dva specifična kopnena područja i otok Korziku:

- Region Marsell i Azurnu obalu (na 90 km ima 25.000 vezova, od čega otpada veći dio na super moderne jahte),
- Obalu zapadno ušća Rhone do Španjolske granice (sedamdesetih god. Izgrađeno je 20 marina međusobno udaljenih 6-10 km i spojenih kanala) – otok Korzika

Francuska posjeduje vrlo primamljivu klimu, što predstavlja jedan od važnih čimbenika za razvoj turizma, pa tako i nautičkog turizma. Francuska je jedna od najrazvedenijih turističkih zemalja, koja obraća posebnu pozornost prema nautičkom turizmu te je relativno rano uočeno značenje nautičkog turizma za razvoj cijelog gospodarskog sustava. Mediteranska obala je slabije razvedena od Atlanske.

Francuski nautički turizam izgrađuju državne potpore, ali i privatni ulagači, na način da se luke grade državnom potporom i koncesijama. Koncesije se daju na vrijeme od pedeset godina, a u njima sudjeluje i privatni kapital.²²

²² Luković, T., Šamanović, J. (2007): Menadžment i ekonomika nautičkog turizma, Reprograf, Zagreb, str.295.

Jedna od najsnažnijih i najvećih marina u Francuskoj je marina Princa od Monaka, koja je njegovo osobno vlasništvo. U Francuskoj se u nekim marinama više razvija opća turistička ponuda, nautički turizam se koristi samo kako vid zabave. U velikim gradovima izgrađene su marine za mega jahte, od kojih je najveća u Marselleu s 1.900 vezova.

7. BUDUĆNOST NAUTIČKOG TURIZMA

Hrvatska je sredozemna država s razvedenom obalom i otocima po čemu je danas i poznata u svijetu. Razvedenost obale, tisuće otoka i otočića je ujedno i zaštitni tržišni znam hrvatskog turizma i komparativna prednost za daljnji razvoj. Unatoč prirodnom bogatstvu treba se još mnogo poraditi kako bi hrvatski turizam, ai nautički turizam pogotovo dosegao još veću kvalitetu nego što je ona trenutno sada. Nautički turizam u Hrvatskoj ima veliki potencijal, ali prirodno i povijesno nasljeđe, ni prostorna mogućnost nisu još dovoljno iskorištene za ovakav vid turizma. Gledajući dugoročno tj. u budućnost, najveća prijetnja održivom razvoju nautičkog turizma je nekontroliranost, neograničenost i neusmjerenost zbog pritiska prevelike potražnje od ponude novih vezova diljem Sredozemlja. Da se ide zadovoljiti sva potražnja, došlo bi do smanjenja vrijednosti prirodnih činitelja i time i nautičkog turizma.

Najveća prijetnja za sve vidove turizma je priroda pa tako i u nautičkom turizmu, počevši od prirodno oblikovanog prostora pa do prirodno oblikovanih dobara. Jedne od negativnosti nautičkog turizma sada i u budućnosti su iskorištenje prirodnih prostora za izgradnju postojećih budućih kapaciteta i kratka sezonska koncentracija prevelikog broja turista na samo jednom prostoru. Turizam na prostor i okoliš djeluje negativno, ali se može svesti na nekakav minimum na način uvođenja određenih mjera, dakle racionalnog i kontroliranog i usmjerenog korištenja prostora na kojemu će određeni kapacitet biti izgrađen.

Budućnost nautičkog turizma u Hrvatskoj razvijat će se kroz dva osnovna pravca počevši od zaštite vrlo vrijednih područja (nenaseljenih, neurbaniziranih otoka, otočića, zaljeva, uvala) koji su u pravo i motiv dolaska nautičara u Hrvatsku, a drugi budući pravac nautičkog turizma je izgradnja nosivih luka nautičkog turizma s najvećim standardnima zaštite okoliša, pa i na manje vrijednim područjima. Prilikom

izgradnje novih nautičkih kapaciteta u obzir će se uzimati mnogi kriteriji kao i samo područje planiranja izgradnje nove luke, devastacija tog područja i to pogotovo ona koja imaju program sanacije (ukoliko je to kamenolom, napuštena vojna luka, industrijsko područje i slično).²³

Polazna vizija budućnosti nautičkog turizma u Hrvatskoj je da se nautički turizam razvija i da bude prepoznatljiv i cijenjen kao vodeći i prvi među najboljima u Sredozemlju. Na to se nadovezuje i misija koja naglašava da čovjek nautičar treba poštovati prirodu i okoliš svojih predaka, ali i zbog budućih naraštaja. Misija govori i o doprinosu razvitka nacionalnog gospodarstva, dobrobiti građana, porastu zaposlenosti, povećanju standarda, zaštiti kulturne i prirodne baštine, kvalitativnom i kvantitativnom povećanju razine usluga. Kako bi se omogućila učinkovita i jednoobrazna provedba Strategije neophodna je zajednička koordinacija aktivnosti svih subjekata i sudionika razvoja nautičkog turizma. Usvajanjem ovog Akcijskog plana provedbe Strategije, odnosno razradom mjera, aktivnosti, nositelja i rokova utvrdit će se provedba predloženih strateških ciljeva.

Hrvatska zbog svih svojih prirodnih ljepota, povijesti i tradicije za razvoj nautičkog turizma treba razvijati sve ostale segmente nautičkog turizma uz postojeće komparativne prednosti, ali na principu održivog razvoja. Sve se može postići ukoliko se stvarno svi subjekti budu pridržavali ove navedene Strategije i Akcijskog plana, ali i zaštite prirode, okoliša, racionalnog gospodarenja prirodnim prostorom, nosivošću kapaciteta hrvatskog djela Jadrana, prepoznatljive važnosti nautičkog turizma, uvažavanje već postojećeg kulturnog nasljeđa, te unaprjeđenje odnosa između svih sudionika prema jednome nautičaru bilo domaćem bilo inozemnom.

²³ www.mppi.hr (30.08.2021.)

8. ZAKLJUČAK

Nautika je riječ koja se povezuje s s pojmovima brod i vođenje ili upravljanje brodom. U suvremenom značenju pojam nautike označava skup svih praktičnih i teorijskih znanja koja su potrebna mornaru, voditelja broda ili navigatoru.

Hrvatski zakon o turističkoj djelatnosti definira nautički turizam na slijedeći način: nautički turizam je plovidba i boravak turista – nautičara na plovnom objektima i u lukama nautičkog turizma radi odmora i rekreacije. Nautički turizam predstavlja novu socioekonomsku pojavu u društvu čija budućnost tek dolazi. Svojim učincima pridonosi bogatijoj kvaliteti življenja, urbanizaciji i uređenju površina. Iznimno su važni ekonomski učinci, visoka profitabilnost nautičkog turizma i brojni multiplikativni efekti. Velike razvojne mogućnosti su zanimljive za investitore, a najvažnija je visoka nautičko – turistička potrošnja, koja je dva puta veća od potrošnje tzv. klasičnih turista. Nautički turizam u Hrvatskoj ima veliku perspektivu razvoja zbog mogućnosti zadovoljavanja turističkih potreba gostiju iz visoko razvijenih zemalja Europe. Pokretač je priobalnog regionalnog razvoja, kroz poticanje razvoja svih drugih djelatnosti s kojima direktno ili indirektno povezan, te je to njegova najvrijednija razvojna uloga. Predstavlja jedan od najperspektivnijih oblika turista u zadnjih 10 godina. Rast broja nautičkih turista u stalnom je porastu. Takva potražnja temelji se na prirodnim resursima, razvedenoj obali i čistom moru. Zbog svih svojih komparativnih prednosti koje posjeduje Hrvatska bi trebala razvijati i ostale segmente nautičkog turizma, ali na principu održivog razvoja. Svi subjekti iz turizma trebali bi se pridržavati Strategije razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske i Akcijskog plana unutar Strategije. Posredni i neposredni sudionici nautičkog turizma trebali bi štititi prirodu, okoliš, racionalno gospodariti prirodnim prostorom, prepoznavati važnost nautičkog turizma, uvažavati postojeće kulturno nasljeđe jer će na taj način doći do unaprjeđenja odnosa između svih subjekata nautičkog turizma kako u Istri tako i na razini čitave Republike Hrvatske.

LITERATURA

Knjige

1. Dulčić, A.(2002): Nautički turizam i upravljanje lukom nautičkog turizma, EKOKON, Split.
2. Gračan, D., Alkier Radnić, R., Uran, M.: Strateška usmjerenja nautičkog turizma u Europskoj uniji, Opatija: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija, 2011.
3. Luković, T.: Marketing – koncepcija razvoja nautičkog turizma Hrvatske, Ekonomsko istraživački biro, Split, 1995.
4. Luković, T., Šamanović, J.: Menadžment i ekonomika nautičkog turizma, Hrvatski hidrografski institut, Split, 2007
5. Nautika Tomas 2001.; Stavovi i potrošnja nautičara u Hrvatskoj, Institut za turizam Zagreb, Zagreb 2002.
6. Stipanović, C.: Koncepcija i strategija razvoja u turizmu – Sustav i poslovna politika, Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji, Opatija, 2006.
7. Šamanović, J.: Nautički turizam i management marina, Visoka pomorska škola, Split, 2002.

Stručni i znanstveni članci, stručni i znanstveni radovi

1. Gračan, D., Alkier Radnić, R.: Kvalitativna i kvantitativna obilježja nautičkog turizma u strategiji razvitka hrvatskog turizma, Rijeka: Pomorski zbornik 41/2003. ; 1/2004
2. Kovačić, M.: Razvoj nautičkih luka u funkciji održivog razvoja nautičkog turizma, Pomorski zbornik, br. 1/2003.
3. Luković, T.: Nautički turizam – definicije i dileme, Naše more, 2007., 54 (1-2)
4. Luković, T., Bilić, M., Luke nautičkog turizma u Hrvatskoj i strategija lokalnoga razvoja, Naše more 54(3-4), 2007.

Ostali izvori

1. Državni zavod za statistiku (www.dzs.hr)
2. Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma (www.mint.gov.hr)

3. Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009.-2019.,
4. Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN, br 68/07., čl. 44.)
5. Akcijski plan za provedbu Županijske razvojne strategije Istarske županije 2011. - 2013. godine, Pula, 2011.
6. <http://www.turizaminfo.hr> (21.08.2021)
7. www.istra.com (26.08.2021.)
8. . www.mppi.hr (26.08.2021)
9. <https://aci-marinas.com/hr/> (26.08.2021)

PRILOG

Popis tablica

Tablica 1. Pregled broja plovila za nautički turizam u izabranim zemljama

Tablica 2. Broj kruzera u svijetu po broju ležaja

Tablica 3. Kružna putovanja stranih brodova u RH

Tablica 4. Broj i kapacitet marina u nekim mediteranskim zemljama u 2017.godini

Tablica 5. Luke nautičkog turizma u 2020.

Tablica 6. Ostvareni prihod luka nautičkog turizma 2019.-2020., bez PDV-a (u 000 kn)

Tablica 7. SWOT analiza nautičkog turizma Istre.

Tablica 8. Cijene veza u kunama po danu, u kunama, ACI Pula

Tablica 9. Cijene mjesečnih vezova u kunama, ACI Pula

Tablica 10. Cijene godišnjeg veza u kunama, ACI Pula

Tablica 11. Cijene mjesečnog veza u kunama, ACI Pomer

Tablica 12. Cijena godišnjeg veza u kunama, ACI Pomer

Tablica 13. Cijena mjesečnog veza u kunama, ACI Rovinj

Tablica 14. Cijene mjesečnih i polugodišnjih vezova u kunama, ACI Rovinj

Tablica 15. Cijene mjesečnih i dnevnih vezova u kunama, ACI Umag

Tablica 16. Cijene godišnjih i polugodišnjih vezova u kunama, ACI Umag

Tablica 17. Cijene suhog veza u kunama, ACI Umag

Popis slika

Slika 1. Položaj Hrvatske u Europi, položaj Istre u Hrvatskoj i izgled poluotoka Istre

Slika 2. luke i marine Istre

Slika 3. ACI Pula

Slika 4. ACI Pomer

Slika 5. ACI Rovinj

Slika 6. ACI Umag